

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: 431-6344

VOL. LII

Rugpiūtis — August 9, 1967

Nr. 85

ILIUSTRUOTAS TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

VOKIEČIŲ KARO SAMPROTIS

FINANSINIAI SUNKUMAI VERČIA VAKARŲ VOKIETIJĄ PERSVARSTYTI SAVO GYNIMOSI KONCEPCIJĄ: JOS KARIUOMENĖ LAISVAME PASAULYJE YRA ANTRĄ PO JAV SAVO DIDUMU, TAČIAU KARĄ SU SOVIETŲ SĄJUNGA JI TURĖTŲ PRALAIMĖTI KETVIRTĄ DIENĄ.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Reikalas suvesti valstybės pajamas su išlaidomis privertė Vakarų Vokietijos koalicinę vyriausybę pagalvoti apie gynimosi tikslams numatytų sumų apkarpyimą. Per ateinančius 4 metus tiems tikslams anksčiau buvo numatyta išleisti 89,24 milijardus markių (per 22 milijonus dolerių). Dabar nustatyta, kad tam reikalui būsią galima išleisti tik 82,06 milijardus markių.

Palyginimui reikia priminti, kad jei Vokietijos gynimosi biudžetas į metus siekia apie 5 milijonus dolerių, tai JAV turi dešimt kartų didesnę 50 milijonų dolerių biudžetą, o Sovietų

Sąjunga karo reikalams gali išleisti apie 15 milijonų. Tie pinigų skaičiai gal geriau negu turimų ginklų ir karių skaičiai gali atvaizduoti tikrą valstybių pajėgumą karo lauke, nes dabartinė technikos pažanga reikalauja ginklų keisti kas 7 metus, (po tiek laiko lėktuvai ir tankai laikomi beviltiškai pasenusiais). Tokiu būdu JAV turėtų laimėti kiekvienas ginklavimosi lenktynės. Žinia, krašto santvarka, moralė ir kitkas gali turėti nemažos įtakos įeventualaus karo veiksmams, tačiau jie negali žymiai pakeisti jėgų santykio.

V. Vokietija iki šiol trečdali savo krašto ap-

saugos biudžeto išleisdavo ginklų išgyjimui, tačiau ji negali išgyti atominų ginklų, o be jų sunku išvaizduoti rimtą gynybą.

Iš viso V. Vokietija savo kariuomenę -- Bundeswehr -- turi jau 12 metų. Per tą laiką ji kštavo kraštui apie 164 milijardus markių, t.y. 41 milijoną dolerių. Tai didėlė suma kraštui, kuris neseniai atsikėlė iš karo griuvėsių. Pikočiausia, tos kariuomenės niekas nebuvo gana, kad sovietams užpuolus, jį tikrai galėtų apginti savo kraštą.

Šaltojo ir Korėjos karo akivaizdoje NATO taryba 1952 m. nutarė savo posėdyje Lisabonoje prieš sovietus Europoje pastatyti 85 divizijas ir 4.000 lėktuvų. Tokios kariuomenės sukūrimui buvo būtina reikalinga vokiečių talka ir jie buvo pakviesti įstoti į NATO. 1955 m. vokiečiai, įstodami į NATO, pasisžadėjo per tris metus pastatyti 500.000 vyrų. Gyvenimas parodė, kad jie to pažado išpildyti negali -- per tris metus jie sutelkė tik 350.000 vyrų. Kiti NATO sąjungininkai, tikėdami JAV atominį pranašumą, dar mažiau stengėsi išpildyti jiems uždėtas kvotas.

Dėl viso to NATO 1957 metų gale nutarė, kad faktinai Europos vidurio -- nuo Baltijos jūros iki Alpių -- apgynimui galėtų užtekti 30 divizijų, ypač jei jos būtų apginkluotos taktiškai (mažo kalibro) atominiiais ginklais. Vokiečiai išgijo tam reikalui raketų ir 700 greitų lėktuvų F104-g (Starfighter), tačiau atominų užtaisų negavo, jie liko amerikiečių žinioje, juos gauti ir panaudoti galima tik su JAV prezidento leidimu.

Atomio karo baimė pagimdė vadinamą "flexible response" doktriną. Pagal ją, europiečių ir amerikiečių jėgos Europoje turėtų pirmiausia kautis ir išlaikyti savo pozicijas konven-

cionaliniais ginklais, panaudojimą bet kokių atominų ginklų nustumiant galimai toliau.

Bendras įsitikinimas, kad karas yra sunkiai ištikėtinis, gundė Europos valstybes dar mažiau skirti pinigų apginklavimui ir kariuomenės išlaikymo reikalams. Tik vokiečiai iki šiol laikėsi savo pažado, nors pavėluotai, tačiau vis dėlto pastatyti 500.000 vyrų kariuomenę. Dabar jieturi 461.000 karių. Didžiausia kliūtis buvo karininkų ir žemesnių kadru trūkumas, o dabar prie to prisidėjo ir biudžeto sumažinimas.

Biudžeto sumažinimas reikalauja apsispręsti, ką sumažinti: vyrų skaičių ar perkamų ginklų kiekį? Kanceleris Kiesingeris nenorėtų sumažinti karių skaičiaus, nes tai nepatiktų Washingtonui, tuo tarpu krašto apsaugos ministeris Schroederis yra mažesnės, bet geriau apginkluotos kariuomenės šalininkas. Visa tai verčia dar kartą peržiūrėti kariuomenės samprotį-koncepciją.

Jei ginkluoto konflikto pradžioje nebūtų naudojami atominiai ginklai, vokiečių karo doktrina ir veikiai statutai reikalaus laikytis judraus karo taisyklių -- tuč tuojau šarvuoti daliniai turi pereiti į priešpuolį. Tačiau sovietai ir jų satelitai gali lengvai puolimą mesti tokią savo kariuomenės masę, kad 460.000 Vakarų Vokietijos kariuomenė, kaip ji nebūtų apginkluota, negalės ilgesniam su laikyti priešų žygiavimo. Prileidžiama, kad vokiečiai galėtų savo priešpuoliais sulaukyti pirmą puolančiųjų bangą, tačiau antroji ar trečioji banga turėtų toli išiveržti į vokiečių teritoriją. Be to, vokiečių kariuomenė kautynėm pasirošti reikalinga tam tikro, nors labai trumpo, laiko.

Tuo tarpu sovietai, turėdami savo rankose iniciatyvą, galėtų nepaste-

ALT S-gos Garbės Narys Juozas J. Bachunas pasitarime su ALT S-gos pirmininku Teodoru Blinstrubu Tabor Farmoje.

REIKŠMINGAS PASITARIMAS TABOR FARMOJE

Praėjusį šeštadienį, rugpiūčio 5 d., Tabor Farmoje buvo susirinkę Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos reikalais pasitarti: ALTS Valdyba, atstovaujama jos pirmininko Teodoro Blinstrubo, sekretorės Bronės Paplėnienės, izdininko Kazio Pociaus, ALTS garbės narys ir ALTS Tarybos narys Juozas J. Bachunas, ALTS Tarybos narys Julius Smetona ir Vilties Draugijos Valdybos pirmininkas Aleksas Laikūnas.

Buvo aptarta eilė Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą liečiančių klausimų ir priemonės Amerikos Lietuvių Tautinei Sąjungai veiksmingiau įtą darbą įsijungti. Pasitarimo metu išlyginti nuomonų skirtumai. Lygiu būdu buvo paliesta Sovietų Sąjungos pastangos lietuvių išeivijai sudemoralizuoti bendradarbiavi-

mo su kraštu siūlymais. Pasitarimas baigtas visiško vieningumo dvasia ir absoliučiu sutarimu dėl lietuvių tautinės srovės solidarumo bei jos ateities veikimogairių.

IŠ VISO PASAULIO

- BALTUOS VALSTYBIŲ nepriklausomybės 50 metų sukakties proga Australijos pabaltiečiai planuoja surengti Baltijos savaitę, kurios rėmuose numatytas ir tų valstybių išeivijos atstovų kongresas. Kongreso paskaitininkus numatoma kvieisti iš JAV ir Europos, Kongresas įvyktų Melbourne, 1968 m. birželio mėn.

- AUSTRALIJA numato 1948 m. parduoti Raud. Kinijai 1,5 bil. tonų kviečių.

- KANADOS vyriausybė pratęsė 3 metams prekybos sutartį su Sov. S-ga.

- SUSTIPRINTAS Š. Vietnamo karinių bazių bombardavimas vyko rugp. 5 ir 6 dienomis. Spėjama, jog sunaikinta bent 3 raketų bazės, sunkvežimių viestinės ir kt. karinės medžiagos.

- IZRAELIO IR JORDANIJOS vyriausybės pasiekė kompromisinį susitarimą dėl pabėgėlių grąžinimo į karo metu Izraelio užimtas sritis. Susitarti padėjo Tarpt. Raud. Kryžiaus atstovai. Tai pirmas toks susitarimas Art. Rytų konflikto pasekoje. Susitarti paliečia arti 200.000 pabėgėlių.

- JAPONIJA naudoja Vietnamo karu savo krašto tikio pajamoms pakelti. Labai daug įvairių prekių ir medžiagų iš Japonijos naudojama JAV kariuomenės. Be to, japonai gerai uždirba iš JAV karių atostogų ir poilsio Japonijoje. Skaičiuojama, jog kiekvienas karys tokiu atveju pailieka japonams Vidut. 500 dol. 1966 m. eksportas pakilo 532 mil. dol., iš kurių 430 mil. dol. sumokėjo JAV kariuomenės intendantūra už įvairius užsakymus.

- ARABŲ valstybių atstovai susirinko bendrai konferencijai Bagdade rugp. 29 d. kad aptartų "bendros akcijos kovai su sionizmo agresija" metodus. Tačiau jau dabar aišku, kad tieme toda sunkiai suderinami. Pav., vieni norėtų uždrausti naftos tiekimą toms Vakarų valstybėms, kurios remiančios Izraelį, kai tuo tarpu naftą eksploatuoja kraštai tarti, jog toks draudimas daugiau kenkia pa-tiems arabams. Kuo daugiau arabai tariasi, tuo labiau aiškėja jų nesutarimai.

- JAV RAKETA Orbiter 5 skrenda aplink mėnulį ir daro jo paviršiaus nuotraukas. Artimiausia orbito dalis siekia 122 mylias. Arbirer 5 yra paskutinė raketa tos serijos bandymuose.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

KREMLIUS turi bėdos ne vien su kiniečiais. Štai ir mažytė Izraelio komunistų partija, turinti 13.000 narių, išėjo prieš sovietų politiką. Iš Tel Avivo pasipylė protestų laišakai komunistų partijoms užsienyje. Izraelio komunistai kaltina rusus prieššydžiška propaganda ir priekaištauja, kad dabartinė sovietų politika neturi "socialistinės moralės".

Stebint iš šalies, šis mažytės Izraelio kompartijos "sukilimas" gali atrodyti nereikšmingu. Tikrumoje jos šūviai visur pataiko į taikinius. Didžiojo kraštų komunistų lyderiai, kaip Prancūzijoje, Italijoje, Austrijoje, Danijoje ir Šveicarijoje palaiko Izraelio komunistus ir smerkia Maskvos "antimarksistinę" politiką Artimuose Rytuose.

Lenkijos kompartija irgi gavo laišką iš Tel Avivo po to, kai Gomulka žydus prilygino naciams, jų armiją -- SS, o progresavimą okupuotose kraštuose Hitlerio vartotiems metodams. Kopija šio laiško buvo išsiuntinėta viso pasaulio komunistams. Tame laiške Izraelio kompartija primena, kad prieš 800 metų slavų gentys, pirm įsikuriant vokiečiams, laisvu noru apleido Pomeraniją, Sileziją ir Rytprūsius. 1939 metais Breslave buvo likę tik 150 lenkų, o Stettine 80. Tačiau Lenkija, naudodamasi istorinėmis teisėmis, iš naujo prisijungė tas provincijas ir išvijo 9 milijonus vokiečių. Izraelis buvo pirmasis, kuris pripažino Lenkijos vakarinę sieną prie Oderio ir Neisės. Tad kokią teisę turi lenkai Izraelio pustrėčio milijono žmonių pasipriešinimą 100 milijonų arabų vadinti "hitlerišku genocidu"?

Kaip ir reikėjo laukti Varšuvoje, šis laiškas neatsakė. Priešingai, kitų kraštų komunistų vadai dėl to pradėjo kritikuoti Gomulką, o norvegų komunistai atšaukė savo kelionę į Lenkiją, nes jų nuomonė sutampanti su Izraelio komunistais.

Kitame laiške, kurį Izraelio kompartija išsiuntinėjo, randami nepatogūs klausimai rusams. Pavyzdžiui: Kokia teise remdamasi Maskva apgyvendino Kaliningrado (Karaliaučiaus) sritį rusais ir kas atsitiko su milijonais vokiečių gyvenusiu toje srityje ir jų turto? Kodėl Krime nuo žemės buvo nušluota Totorių respublika? Kas atsitiko su tais totoriais, kurie ten gyveno?

Maskva atsakė, tik ne į klausimus. Radijo stotis "Taikos ir socializmo balsas" Tiflise, žydų kalboje pradėjo dėstyti, kad žydų tauta turinti pasiduoti istoriniam sprendimui. Jei nenorių dingti, turi išsivalyti nuo frakcionistų, kurie su savo plunksna teršia sovietų tautos garbę. Šita stotis labai gerai girdima Izraelyje. Jos pranešėjas neblogai kalba žydiškai su rusišku akcentu. Tai buvęs Izraelio rusų šnipas Ivan Sokolov.

Kai ir Tito žydus pavadino imperialistais, Izraelio kompartijos galva Šmulla Mikunis (sakoma kilęs iš Lietuvos), pasiuntė Titui protestą, pridėdamas jam 1948 m. rašyto laiško kopiją. Tais laikais Tito prašė Izraelio kompartijos talkos ideologiniame konflikte prieš Staliną. "Jūsų kova buvo teisinga ir mes visa širdimi palaikėme. Dabar mes laukiame to paties iš jūsų, kad palaikytumėte mūsų poziciją nesusipratime su Maskva", rašo Mikunis. Bet Tito irgi nesisiekė laiško atsakyti.

Šitokia Izraelio kompartijos užimtoji pozicija prieš Maskvą Tel Avive sukėlė simpatijas Šmullai Mikuniui ir jo adjutantui Moišei Sneh. Jau net pasigirdo balsų, kad Eschkol vyriausybėje būtų duota vieta vienam komunistui.

★

LEOKADIJA DIRŽINSKAITĖ - PILIUSENKO, Lietuvos "užsienio reikalų ministerė", sugrįžusi iš Expo 67, "prezidentui" Šumauskui padarė pranešimą:

- Darbininkai Kanadoje gyvena labai vargingai ir yra nelaimingi. Jie bijo savo vyriausybės ir nedrįsta atidaryti burnos.
- Ar tu su jais kalbėjai? -- paklausė Šumauskas.
- Bandžiau, bet tikėk man, nelaimoma tiems vargšams pasakyti žodį. Aš laukiau jų išėjant iš fabriko, bet kiekvieną kartą, kai aš užkalbindavau kurį darbininką ir pradėdavau kalbėti apie vargą Kanadoje, jis pakratydavo galva ir nieko nesakydamas sėsdavo automobily ir pabėgdavo...!

(vė)

-- Niet! Aš tiesioginiai remiu!

ŽYDŲ ŽUDYMO FABRIKAS... (I)

Treblinkoj buvo baisiau, negu kitose mirties stovyklose

Kodėl žydai leidosi, kaip kokie avinai, veda mi į gazo kameras? Tokį klausimą stato Jean François Steiner, pats būdamas žydu, kurio tėvai mirė deportacijoje. Jo rašyta knyga, pernai pasirodžiusi Prancūzijoje, jau išversta ir į kitas kalbas. Steiner nutarė žiūrėti tiesiai ir nieko neslėpti, net jei tai būtų žydams gėdinga.

Apie mirties stovyklas parašyta nemažai knygų. Kodėl reikėjo naujos?

Steiner sako, kad yra mažai tokių, kurios kalbėtų tiesiog ir grubiai, kad jose būtų pasakyta, jog ir patys žydai buvo nacių sąmokslininkais savo tautiečių naikinime. Treblinkoj, kaip ir kitose eksterminavimo stovyklose vokiečiai buvo sukūrę "mašiną", kaip jie sakydavo, naikinimo mašiną, ir jiems patiemis praktiškai nebereikėjo nieko dirbti. Patys žydai viską atlikdavo. Mašinos ratukai taip sukosi, kad užteko tik ją prižiūrėti.

Suimtuosius iš traukinių išsodindavo patys žydai, -- pasakoja Steiner. -- Nurengdavo irgi žydai. Drabužių kratą ir intymių vietų tikrinimą atlikdavo irgi žydai. Vokiečiai net buvo sugalvoję sistemą pasilenkti vyrams ir moterims, kad tikrinimo operacija būtų atlikta daug greičiau. Ir tą biau rūdą atlikdavo žydai. Vokiečiai pasiliko sau tik prižiūrėjimą, varant žydus į gazo kamerą. Bet vėliau, išnešti lavonus iš gazo kameros, ištraukti auksinius dantis, o paskutiniaisiais mėnesiais iškasti iš žemės lavonus ir juos sudeginti, tą darbą jau atlikdavo žydai.

Vokiečiai kaip technikai automatiniai fabrike, paleidus mašiną, vaikščiojo baltuose chaluose ir stebėjo, kad joks ratukas nenustotų sukęsis.

Tai yra skandalingas aspektas mirties stovyklų.

Kodėl Steiner, pats būdamas žydas, praradęs savo tėvus ir dalį giminių mirties stovyklose, parašė tokią knygą?

VOKIEČIŲ KARO SAMPROTIS...

(Atkelta iš 1 psl.)

naudoti, kol būtų pilnai įsitikinę, kad kitaip jau negalima sulaikyti puolantių sovietų. Tai būtų ketvirtą karo dieną, kada sovietai jau būtų pasiekę Rheiną ir vokiečių kariuomenė praktiškai jau būtų nustojusi egzistuoti.

Bet jei taip, kam vokiečiams iš viso reikalinga kariuomenė? Ar nebūtų pigiau ieškoti kokio susitarimo su sovietais, kad tie paliktų juos ramybėje savo susidūrimu su JAV? Atsakymą į klausimą surasti gali ne Bonna viena, bet tik kartu su Washingtonu ar... Maskva.

Steiner į tai atsako:

-- Aš nesu jautrus emocijai. Aš nesugebėjau pajusti pasipiktinimo, kurį visam pasauliui ir mums žydų vaikams stengėsi įdiegti. Mums buvo stengiasi nušviesti vienpusiškai vaizdą. Tai vis darė biau rūš budeliai vokiečiai, sadistai, o vargšai žydai yra nekaltos aukos, kanikiniai.

Ir Steiner aiškina, kad jis nerašė tos knygos budelių reabilitavimui, bet jausdamas gėdą, būdamas tokios tautos sūnumi, kuri leido 6 milijonams savo tautiečių, kaip avinams mirti. "Aš esu žydas, sako jis, ir nenoriu, kad manęs kas gailėtųsi dėl tų 6 milijonų mirusių".

Tiesa, buvo atvejų, kad vienur kitur žydai sukilė prieš savo budelius. Visiems yra žinomas Varšuvos sukilimas. Bet tai nebuvo herojiškas sukilimas, sako Steiner. Varšuvos sukilimas nedarė žydams garbės, nes ten buvo sukilta, kad būtų visi išžudyti, tuo tarpu kai Treblinkoj sukilo, pabėgo iš mirties stovyklos 600 kalinių iš kurių tik 40 liko gyvi. Daugelis jų žinojo, kad sukilę mirs. Bet ne dėl mirties jie sukilo, bet kad galėtų gyventi. Po šio sukilimo stovykla buvo nugriauta ir su žeme sulyginta.

Treblinkos mirties stovykla veikė tik metus ir ten buvo sunaikinta 800,000 žydų. Pirmoji vilkstinė su suimtaisiais žydais į stovyklą atvyko 1942 m. liepos 27 d. Tai didžiojo iš Varšuvos gėto surinkti žydai. Stovykla nustojo veikti 1943 m. rugpiučio 2 d. Žydai, kurie ten mirė, buvo atvežami iš visos Lenkijos ir rytuose užimtų teritorijų, o vėliau, kai vokiečiai pradėjo valymą Europoje, gabeno žydus iš Čekoslovakijos, Bulgarijos, Olandijos, Vengrijos, Prancūzijos ir Vokietijos.

Štai viena baisi istorija, kuri parodo, kokioji iliuzijoje kai kurie žydai gyveno. 1943 m. žiemą į Treblinką atvyko paskutinieji Vokietijos žydai. Tai buvo karo sužeistieji, turintieji geležinius kryžius pirmos klasės. Jie buvo atvežti miegamuose vagonuose su vagonu restoranu. Jie nieko nebijojo. Hitleris jiems pasakė, kad jie vyks į kolonizuoti didelės lygumas Rytuose. Aišku, kai jie atvyko į tą keistą stotį, kur geležinkelio bėgiai baigėsi smėlyje, rado tik žmones, kurie ėmė iš jų rankų bagažą. Tie žmonės turėjo keistą nešikų išvaizdą. Ir dar tada, civilizuoto žmogaus refleksu veikiami, jie užsirašė tų nešikų numerius...

Kita istorija dar baisesnė. Vieną dieną Treblinkoj iš traukinio buvo išsodinta vokiečių su dviem vaikais. Kaip ji pakliuvo į šį "mirties traukinį"? Tam buvo visokių spėliojimų. Traukinys tur būt sustojęs kurio nors stotelės praleisti kitą traukinį ir per neapsižiūrėjimą vokiečių įlipa ir tokiu būdu atsirado Treblinkoj. Vos išlipa ji suprato, kur atsiradusi ir pradėjo rėkti, kad ji vokiečių, kad jos vyras yra aukštas Varmachto karininkas, parodydama, kad jos vaikai nėra apipiaustyti. SS suabejojo ir pranešė viršininkui. Galutinai ji, irgi kaip ir kiti, buvo nugabenta į gazo kamerą.

Po šitos istorijos su vokiečių ir ypač po Himmlerio vizito stovykloje, kai pradėjo atkasinti ir deginti visus lavonus, žydai suprato, kad jeigu pasyviai laikysis, pasauliui iš tos jų kalvarijos neliks jokių pėdsakų. Tik tada pas juos atsirado noras sukilti.

Lavonų deginimas vokiečiams sukėlė naują problemą. Reikėjo įpelenus paversti 700,000 lavonų, juos sumaišyti su žeme, kad neliktų jokių pėdsakų. Tuo metu Vokietijoje jau trūko benzino. Reikėjo rasti būdą jį sutaupyti. Tam reikalui buvo iškvieistas specialistas. Buvo rastas lavonų deginimo specialistas Herbert Floss, nedidelio ūgio vokiečių, labai švelnus, kuris, sakoma, ir musės neužmuštų. Visų jis buvo pramintas "artistu".

Po kelių bandymų jis rado, kad riebesni lavonai dega geriau, negu liesi, kad moterys degė geriau už vyrus, o vaikai degė blogiau už moteris, bet geriau už vyrus, kad seni lavonai greičiau sudegdavo negu nauji. Tad jis krovė laužą taip, kad apačioje būtų tos rūšies lavonai, kurie geriau dega, tai yra seni lavonai, riebios moterys, o toliau krovė tokia tvarka, kad viršų likdavo liesų vyrų lavonai...

Jis įvedė ir kitus "patobulinimus". Rado, kad tie žydai, kurie atkasinėja lavonus jaučiasi "nepatogiai" dėdami juos ant laužo. Tad jis sudarė atskiras žydų grupes: vieni jų nešiodavo lavonus, kiti dėdavo į laužą, kad nešiotieji nesudurtų, lavonai buvo dedami aplink laužą rato pavidale. Tokiu būdu buvo laimėtas laikas.

Pirmasis Treblinkos stovyklos komendantas buvo pastorius. Stovykla buvo taip blogai suorganizuota, kad vieną dieną vienas deportuotasis peiliu nužudė komendantą adjutantą Max Bielą. Pats pastorius buvo sadistas. Jis žinojo, kad žydų naikinimas yra blogis, bet mėgo tą darbą... kaip blogį. Jį pakeitė Kurt Franz, buvęs kavinės patarnautojas, gražus vaikinys, kurį žydai praminė "Lalka" (žydiškai reiškia lėlė). Lygiai kaip ir Floss, jis turėjo organizatoriaus gabumus ir iki perfekcionizmo žiūrėjo į darbą stovykloje. Kad per trumpiausią laiką būtų išnaikintas didžiausias žydų skaičius ir be reikalo nežūtų niekas iš deportuotųjų "nuosavybės".

Viskas buvo renkama ir rūšiuojama: sagos, šukos, brangenybės, laikrodžių stiklai...

Kad deportuotieji nesuprastų kas jų laukia, pakeitė barakų išvaizdą. Ten, kur buvo sukraunami nužudyti žydų rūbai, languose pakabino užuolaidas, o "stotelę" prikabino iškabą "stoties viršininkas", "W.C.", "Laukiamoji salė", "Bilių kasa", nors nebuvo nei stoties viršininko, nei nieko kas bilių pardavinėtų. Bet tai reikėjo deportuotiesiems psichologiškai apgauti. Jis stotiai davė ir vardą, aišku netikrą: Obernaidan. Dabar ji atrodo panaši į ramią provincijos stotelę. Lauke buvo iškabintas traukinių tvarkaraštis ir nurodytos kryptys į Varšuvą, Bialostoką, Wolkovicę. Tikrumoje kelias į Varšuvą vedė į gazo kameras, o Wolkovicę vedė į "ligoninę", kur deportuotieji, silpni ir negalį nueiti iki gazo kameros, buvo nužudomi šūviu į pakaušį.

Atrodė, kad nieko netrūko tai Obernaid stotčiai. Tačiau Kurt Franz rado, kad vieno dalyko trūko -- laikrodžio. Stotis be laikrodžio nėra tikra, tad jis užsakė žydams staliams padaryti medinį laikrodį 2 pėdų diametro ir nupiešti kadraną su rodyklėmis. Ant kurios valandos reikėjo nupiešti rodykles? Kurt Franz pasakė: "Trečią valandą". Ir tą dieną and visados Treblinkoj laikas sustojo trečią valandą...

(Bus daugiau)

AR ŽINOTE, KAD...

... PIETŲ AFRIKOS respublikoje, apkaltingoje rasine nelygybe, 1965 metų oficialiais statistikos duomenimis An-

glija iš savo investicijų uždirbo 173 mil. dolerių, o JAV 101 mil. dol. Abi šios valstybės, smarkiai prisidedančios prie įvairiausių apkaltinimų tos respublikos, sudeda 70 nuoš. visų naujų investicijų.

... "NATIONAL REVIEW" magazinas savo rugp. 8 d. laidoje rašo, jog "nesame tikri, ką visa tai reiškia, bet štai kas vyksta: bendras nusiskimas nuo žodžio "liberalas", kaip medum papertos politinės etiketės. Tąja prasme pagautas Newsweek magazino bendradarbis Tom Wicker, pradėjęs vartoti žodį "libertarian", kada "liberalo" sąvoka naudojama ADA organizacijos prasme. Neseniai ir Jurgoslavijos prezidentas Tito šovė į "liberalinį" elementą savo komunistų partijoje, pareikšdamas, jog "liberalizmas ir demokratija yra du skirtingi dalykai. ... Mes neprivalome būti liberaliais su tais, kurie trukdo mūsų pažangai..."

O Times magazine Raymond Anderson kalba apie Maskvos "konservatorius", kurie reikalauja žurnale Novy Mir nustoti skelbti komunistų vadų praeities klaidas,

bet "liberalieji" redaktoriai to nepaklausė.

"Jei Washingtonas, Belgradas ir Maskva nustoja žodį "liberalas" vartoti sau tinkama prasme būtų galima jį vėl naudoti to žodžio tikrąja prasme. Juk tai reiškia-myliėti laisvę..."

... KOMUNISTŲ LAIKRAŠTIS WORKER panelgė New York Times žinią, jog komunistai nebuvę pakviesti į Martin Luther King, Benjamin Spock, Tom Hayden ir Julian Bond (negrų vadų) šaukiamą politinę konferenciją, kurioje numatoma pacifistų strategija karingai pravesti 1968 m. politinę kampaniją. Mat, tais metais JAV prezidento rinkimai...

HELP WANTED FEMALE

Opportunity for professional Help Immediate openings 40 bed modern nearly new 6 year old general Hospital

HOSPITAL ADMINISTRATOR

also X-RAY TECHNICIAN REGISTERED Salary commensurate with experience & ability

REGISTERED NURSES

Good starting salary \$425.00 per month.

Liberal Personnel Policies Apply write or call to Administrator or Board of Trustees.

GUTTENBERG MUNICIPAL HOSPITAL

Guttenberg, Iowa

319 — 252-1121

(79-85)

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

Joseph F. Gribsauskas
Executive Secretary

4³/₄%

ON INVESTMENTS
Units of \$100.00
Dividend Checks
Mailed Quarterly

5%

ON BONUS SAVINGS
Units of \$1,000.00
For 3 Years
Dividends Paid
Quarterly
or Compounded

1447 So. 49th Court
CICERO, ILLINOIS 60650
Phone (Area Code 312) 656-6330

HOURS: Mon. 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat. 9-1; Wed. Closed
Savings In By The 10th Of The Month Will Earn From The 1st.

PETKUS

LAI DOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje pirkite naujoj modernioj

PARAMA- MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKA

ČIA GĖRIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Asbach Uralt Import. Brandy ... 5th — \$5.49	6. May Wine Imported From Germany ... 5th — \$0.98
2. M. & Moore 5 years old 86 proof Whiskey ... 5th — \$3.19	7. Imported 5 Star Grease Brandy 5th — \$4.98
3. Cointreau Liqueur & Brandy ... 5th — \$4.95	
4. Chateau De PARAMA New York State Champ. ... Bot. — \$2.98	
5. French Bordeaux Wine ... 5th — \$0.98	

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103

Telephone: 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Monday, Wednesday and Friday except in case
of Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus
liepos ir rugpiūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

"Come what may, Lithuania will always stay"

Tai mėgiamas buvusio JAV igalioto ministerio Lietuvoje Owen J.C. Norem, B.D.L.L.D. posakis, kurį jis naudoja ir lietuviškoje versijoje. Turėjome svetimų kraštų pasiuntinius, kurie gal tik tiek ir tebuvo išmokę. Bet ne ministras Noremas. Jis ne tik susipažino su Lietuvos istorija, jos kovomis už laisvę, bet ir išgijo daug bičiulių. Jis atliko ne tik savo vyriausybės patikėtą jam misiją, bet išgilio ir lietuvių tautos gyvenimo eigą ir prasmę. Buvęs Montanos senatorius James E. Murray, parašęs įvadą Noremo knygos "Timeless Lithuania" pirmajai laidai, sako, jog Dr. Noremas, jo išsilavinimo dėka, yra ypatingai tinkamas išaiškinti amerikiečiams lietuvių tautos gyvenimą.

Pirmoji šios knygos laida buvo dedikuota Lietuvos 25 metų nepriklausomybės sukakčiai atžymėti. Antroji laida pasirodo 50 metų sukakties išvakarėse. Antrosios laidos žodyje autorius, kad ir netikras Lietuvos išsilavinimo tiksliaja data, bet lieka tikras, jog laisvės diena nušvis Lietuvai. Dar tikresnis, kad "The Muscovite will never prevail over the Lithuanian". Vargo mokyklos dvasia tęsiasi, bet jos dvasia nugalės. Kas bus, kas nebus, o lietuvis nepažus -- lietuviškai prasitaria žodyje autorius, nebedvejodamas, jog vėl išaus laisvę Lietuvai. Tai tik keli žodžiai, kelios mintys paryškinimui autoriaus, kuris savo knygoje meta platesnį žvilgsnį į Lietuvos istoriją ir ateina iki pat 1940 metų tragedijos.

Knyga, kurios pirmąją, jau seniai išparduotą laidą, išleido Lietuvai Vaduoti Sąjunga, antrąją laida pasirodo jau Vilties leidyklos rūpesčiu ir maloniu autoriaus sutikimu. Knyga nepaseno, o kaip tik atjaunėjo. Atjaunėjo nauja jos skaitytojų karta.

Angliškai parašytų knygų apie Lietuvą niekad nebuvo ir nebus per daug. Šitoji gi, "Timeless Lithuania" išėjusi be didelės pompas ir be fanfarų, nepretenduoja į visų spragų užtaisymą. Ji pretenduoja į dėmesį rimtam ir prityrusiam autoriui, kalbančiam paprastu, bet kartu ir autoritetingu žodžiu apie mūsų tėvynę Lietuvą.

TIMELESS LITHUANIA

Buv. JAV pasiuntinio Lietuvoj

Hon. Owen J. C. Norem

knygos antroji laida jau pasirodė!

Tai nėra vien tik istorijos vadovėlis, bet nuoširdaus lietuvių draugo ir lietuvių tautos istorijos objektyvaus stebėtojo vaizdas, patiekta anglų kalboje.

Knyga tinkama ne tik kaip dovana amerikiečių draugams, bet ir mūsų jaunimui, Lietuvą liečiančias problemas suprantančiam angliškai ir sugebančiam tas problemas tinkamai panaudoti ir skleisti.

TIMELESS LITHUANIA gaunama
DIRVOJE,

6907 Superior Ave.,
Cleveland, Ohio 44103

ir pas knygų platintojus.

KAINA 4 DOL.

Užsakant paštu, prašome prijungti 25 c. pašto išlaidoms.

VIETOJ PUERTO RICO — LIETUVA...

Žinios apie užsienių politinius įvykius Lietuvos gyventojams dabar teikiamos tik perleistos per sovietinės agentūros (TASS) kostūvų Maskvoj. Tos agentūros skyrus Vilniuje (pasisavinęs ir tebevartojas Lietuvos Telegramų Agentūros -- Eltos vardą) atlieka tik vertėjo darbą: iš Maskvos teikiamas žinias perrašo lietuviškai. Koštuve sulaikytoji žinių dalis Lietuvon patenka tik pusiau slapta, iš užsienių radijo, ir tik

Venezuelos lietuvių jaunimo grupė, dalyvavusi Caracas sukaktuviniame parade, susilaukė iš žiūrovų audringų aploдимentų. Šokėjų grupei vadovavo Aurelia Žalneriūnienė. L.H. Gavorsko nuotrauka

Lietuviai dalyvavo Caracas sukaktuviniame parade

Liepos 23 d. Caracas-Venezuelos sostinėje įvyko iškilmingas valstybės 400 metų sukakties minėjimas. Iškilmės prasidėjo 2 val. venezueliečių paradu, po to sekė visų Venezueloje gyvenančių tautybių grupės su savo tauti-

ties, kiek kam pasiseka nugirsti bei suprasti.

Todėl net Lietuvos šviesuomenės didžiuluma yra priversta tenkintis beveik vien tik Maskvos vienašališkai nušviestu tarptautinės padėties vaizdu ir tik iš jo bandyti susidaryti nuomonę.

Bet ir Tassui ne visa da pasiseka žinias taip iškošti bei sutvarkyti, kad jos niekam nesukeltų "nuodėmingų minčių".

Liepos 26 d. Vilniaus laikraščiuose perduotas Tasso pranešimas apie Puerto Rico saloje įvykusį referendumą skambėjo, kaip neapdairiausias "virvės pamėnėjimas pakaruoklio namuose".

Štai kaip Tassas apgailestavo Puerto Rico padėtį:

"Puerto Rikas neturi savo valiutos, jo visą politinį ir ekonominį gyvenimą kontroliuoja JAV. Jungtinės Valstybės net kontroliuoja licenzijų išdavimą Puerto Riko radijo ir televizijos stotims".

Referendumą, kuriame buvo atmetas sumanymas tai salai paskelbti nepriklausoma valstybe, Tassas vadina tik "referendumu" (kabutėse, kuriuo, esą "Jungtinės Valstijoms vėl pavyko primesti Puerto Riko liaudžiai joms naudingą sprendimą".

Pakako bent akimirksniui nusilmti sovietinės propagandos pirštus akinius, ir iš to papasakojimo akivaizdžiai kyšojo vietoj Puerto Rico -- Lietuva, vietoj JAV -- SSSR... (E)

niais rūbais, muzikos instrumentais, dainomis bei tautiniais šokiais. Šiose iškilmėse be venezueliečių dalyvavo ir kitų Pietų Amerikos valstybių delegacijos. Ši milžiniška, įvairiaspalvė ir įvairiakalbė bangaujanti minia pamažu slinko Universidad ir Miranda gatvėmis garbės tribūnos link.

Savo tvarkingumu, drausmingumu, tautinių rūbų spalvų suderintu žaismingumu bei mūsų tautinių šokių elegancija ir grakštumu, protarpiais palydint lietuviškos dainos garsams, lietuvių kolonija pavergė šimtatūkstantinės minios širdis ir jausmus. Plojimams ir valiavimams nebuvo galo. Viva Lituania! Viva Los Lituanos! Que Bailan, Que Bailan...! Tokie ir panašūs šūkiai spontaniškai veržėsi iš tropinės saulės spinduliais apšviestų lūpų ir laisvę mylinčių venezueliečių širdžių!

Aukštieji svečiai su respublikos prezidentu priešakyje lietuvių eiseną sutiko plojimais. Lietuviai, išsirikiavę po tris, prieš garbės tribūną sustojo ir atsirus-

kę į svečius pasisveikino. Vėl plojimų audra! Čia laikas ribotas. Jau nimas greit susigrupavo ir štai jau pora už poros sukasi tautinio šokio ritmu. Taip ir jautėsi, kad čia mūsų jaunimas pasirodė visoje savo galimoj didybėj. Šokiui baigiantis, pasigirdo lietuviška daina. Prezidento asmeninis adjutantas perdavė eisenos vadovui inž. Vladui Vencui prezidento Dr. Raul Leoni asmenišką padėką už taip gražų ir kultūringą lietuvių kolonijos pasirodymą.

Reikia pastebėti, kad svarbesnieji šių iškilmių momentai buvo filmuojami ir perduodami per televiziją. Taigi, ir mes tapome įamžinti! Lietuvių kolonijos dalyviai buvo vieninteliai, kurie rešė Venezuelos ir Lietuvos tautines vėliavas, kurios įvairių žiūrovų, ypač iš kitų valstybių, buvo prašomos padovanoti Lietuvos ir lietuvių prisiminimui.

Užsieniečių eiseną prasidėjo apie 4 val. ir tik apie 7 v.v. šiaip taip pasiekė Bolivar aikštę ir iš čia aplinkinėmis gatvėmis susiradome sa-

vo autobusą, nuvykdami į Lietuvių Centro salę, kur Kloviėnės, dr. J. Kloviėnės ir kun. A. Perkumo rūpesčiu visi buvo pavalšinti. Po keleto valandų poilsio ir trumpo pobūvio, skambant lietuviškai dainai, jau gerokai po pusianakčio apleidome Caracas. (K)

HELP WANTED MALE

MAINTENANCE MEN

Some experience in machine repair, in electrical maintenance. Fringe benefits. Call personnel department.

216-631-7500

Equal opportunity employer

(83-84)

QUALIFIED SPRAY DRYER OPERATORS

(To work on shifts)

ALSO

CHEMICAL OPERATORS

Good fringe benefits and wage rates.

High School diploma required.

Apply Personnel Manager

I.C.I./Organics/ INC.

333 Main Street

Dighton, Mass.

Telephone: 669-2611

(79-85)

THREE EXPERIENCED — Mechanics needed to work for Local VOLKSWAGEN Dealer 5 day work week, steady employment, good starting rate & free schooling, are only some of the many benefits available to the right men. Must have own tools and be able to furnish information showing previous good work record. Apply in person or call Mr. David F. Hillman at:

PIONEER VOLKSWAGEN, INC.
600 Straits Turnpike
Watertown, Conn. 203-274-8846
(85-87)

JEWELRY

DROP HAMMER OPERATORS, PRESS HANDS, BENCH WORKERS, FILERS, POLISHERS, LAPPERS, PORTER.

Experience necessary on Die Struck Rings. Modern jewelry MFG. Plant in union. Steady employment, overtime and benefits.

TESSLER AND WEISS
2389 VAUX HALL RD., UNION, N.J.
(85-91)

NEPAMIRŠKIT ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

Liepos 30 d. Putname, Conn. įvyko lietuvių susiartinimo šventė, sutraukusi iš Atlanto pakraščio vietovių didelį būrį lietuvių. Nuotraukoj N. Pr. seselių sodyboj pamaldų metu, kurias laikė prel. V. Balčiūnas. Pamokslą sakė Tėv. Slapšys, S.J. Vyt. Maželio nuotrauka

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

KAIP JIE ROVĖ...

Vienintelis įdomus ir reikšmingas motyvas iš Juozo Kojelio mokslininko psichodeliškos simfonijos yra kažkaip nerūpinas priekaištas, esą "visas Gimbutienės originalumas reiškiasi įkyrių pagoniškų elementų lietuvių liaudies religiniame mene ryškiniu". Bet vis dėlto tai pats blogiausias originalumas, koks tik galimas: nerimtas, nemokslinis, nepagrįstas, falsifikatas, "lietuvių etnologai Lietuvoje okupanto primestas" ir jos "iki įkyrumo" remiamas, vienu žodžiu -- beveik bolševikiškas užmojis.

Tikrai, tas okupantų "bolševizmas" jau gana senas. Įvairūs kandidatai į okupantus, vos atkėlę koją prie lietuviškų žemių, mūsų dvasinį originalumą šoko dergti jau prieš 700 metų. Prof. Mykolas Biržiška "Lietuvių tautos kelio" veikalo pačiame pirmame puslapyje tai iš karto pastebėjo ir taip apibūdino savo raiškiais žodžiais: -

"Krikščionija židrėjo į nekrikščionis ar naujakrikščionius prūsus ir lietuvius visu Viduramžio kryžkarių ir tikybinių aistros išdidumu. XIII-XIV amžiaus popiežių laiminami ir lenkų pakviesti kryžiuočiai, puldami iš pradžių prūsus, paskiau ir lietuvius, ne tik naikino jų turtą ir savinios žemes, žudė vyrus ir varė nelaisvės moteris ir vaikus, bet ir patį naršų, didvyrišką puolamųjų gynimą nelaikė sveiku, natūralaus ir girtino patriotizmo reiškiniu, tik pakilusiomis prieš Kristaus Bažnyčią pragarų galybėmis, rautina ir naikintina pasaulio piktžolė. Ir rovēl..."

Paminėjęs, kad Maskvos ru-

sų (taigi, dabartinio okupanto prosenelių) metraščiai ilgai "krikščioniškai" tebeniekino pagonis lietuvius (pohanaia Litva), toliau prideda:

"Išdidžiausiai židrėjo, iš dalies ir dabar tebežiūri į lietuvius lenkai - jų atsistatę Lietuvos apaštalauni kunigai, XV-XVI amžiaus ir vėlesnių laikų kronikininkai, XIX-XX amžiaus publicistai ir kiti Lietuvos kultūrintojai bei pati jų visuomenė, ypačiai "lenkais" virtusi, nutautusi Lietuvos rytų parapijose negudri prastuomenė..."

Ir galiausiai prof. Mykolas pabrėžia: - "Tik visus prašoko ne vien savo išdidumu ir lietuvių niekinimu, bet ir jiems neapykanta, kryžiuočių ir pritarantieji jų darbui kiti vokiečių kronikininkai, kurie vaizdavo prūsus ir lietuvius kone laukiniais, prisiėmusiais visokio pikto ir nedorumo žmonėmis, o senąją jų tikybą, žinoma, neapsakomo žmonių tamsumo, kvailumo ir dorovinio nešvarumo reiškiniu".

Ilgos citatos, tiesa. Bet šiais trim biržiškiškais sakiniiais, man rodos, spalvingai apskaita daugelio šimtmečių lietuviškos dvasios drama. Ir ji dar tebesitęsia. Ką per šimtmečius nepailsdami "įkyriai" kramtė lietuviškų žemių grobikai ir mūsų senosios kultūros niekintojai, tą iš kitos pusės stengiasi dabar pribaugti mūsų pačių dar išlikusio viduramžiško temperamento karžygiai.

Užtenka kam tik priminti, kad vis dėlto kažkada buvo "pohana-

ja Litva", kuri turėjo aukštą kultūrą ir daugiau mažiau originalią savo tautinę religiją, kurios stiliai ir pavidalai veikė jos vėlesnę kūrėją, tad neišvengiamai atsispindėjo ir naujojo krikščioniško religinio meno paminkluose, - ir tuoj kai kuriuos iš mūsų suima baimė, įtarimai, nerivumumas. Tai - "įkyrių pagonybės propaganda", tautinės drausmės laužymas, falsifikacija, talkininkavimas Lietuvos okupantui (į) lietuviams rusų primesta "etnologinė tezę" (!!!)

Jeigu taip būtų, jeigu taip jau "viskas pagoniška" lietuvių liaudies mene, mūsų dvasioje ir mūsų žemėje, tai vėliausias mūsų etnologas ir "tikras krikščionis" Juozas Kojelis "Drauge" su pagrįstu nerimuiškarto pramatė aiškų pavojų. Esą, priėmus tokią M. Gimbutienės aiškinimą (tiksliau būtų sakyti, tokią Kojelio "išaiškinimą"), - "tikras krikščionis visoje Lietuvoje nebesurastų "nepagoniškos" vietos kryžiui ar koplyčiai pastatyti", o šv. Pranciškus Asyžietis pavirstų "pagoniškų krikščionių ideologu".

Dėl šventojo Asyžiečio etnologą Kojelį būtų galima lengvai nuraminti. Toks pavojus krikščioniškame Vakarų pasaulyje jam dar negresia. Maža to, lietuvių tarpe mūsų žinomas teologas Antanas Maceina savo veikalu Asyžiečiui yra pastatęs tokią apsaugos uolą, kad ir pragarų vartai jos nenugalės dar bent per šimtą metų.

Bet žymiai blogiau su nepagoniškos vietos atradimu Lietuvoje. Visi kompetetingi lietuvių etnologai, istorikai ir ar-

cheologai kol kas tebetvirtina, kad nuo Baltijos jūros į rytus ir pietryčius čia gyveno baltai, arba aiščiai, taigi ir lietuiviai nuo neatmenamų laikų. Vadinasi, prileiskim, per tuos ilgus amžius jų religija nebuvo krikščioniška, o tik vienaip ar kitaip "pagoniška".

Tad tokioje žemėje surasti kalnelį, upių santaką, kryžkelę ar šiaip bet kokią vietą, kuri kada nors nebūtų buvusi pagoniška, persunkta jų tikėjimais, apeigomis, maldomis ir burtais, beveik nėra vilties.

★

Religijų pakeitimai, kurie žmonijos gyvenimuose nebūna dažni, visuomet yra svarbūs ir dramatiški aktai. Priklausomai nuo daugybės sąlygų, jie gali tautos atgyvinti, įdėti naują pažangos dvasią, "sumoderninti", - ar ilgesniams laikui perblokti, paralyžuoti, sužaloti būdą, tartum sterilizuoti.

Atrodo, toks procesas šiais laikais yra vykęs ir tebevyksta Afrikoje. Apie tai vaizdžiai rašė Los Angeles Times korespondentas Stanley Meisler iš Nirobi, Kenijoje (1967, V.21). Nagrinėdamas krikščionių misionierių veiklą negrinduomenėse, kuo jie žymiai sumodernino daugelį pagoniškų afrikiečių korespondentas neužmerkė akies ir mažiau žviesiems šios veiklos padariniams juodaodžių dvasiai bei būdai.

"Daugelyje kitų atvejų, rašo S. Meisler, misionieriai sugriovė viską, ką tik galėjo, tradiciniuose afrikiečių tikėjimuose. Afrikietis buvo paliktas be savo senųjų mitų, kurie jam reikėjo pasaulio prasmingumą. Jų sutrupintus mitus misionieriai stengėsi pakeisti nauju mitu - balto žmogaus ir Vakarų krikščionybės viršenybe (superiority). Pasilikęs be nieko

afrikietis priėmė naują mitą ir bėgo į misijų bažnyčias giedoti senus anglų ir lotynų himnus, kurių jis visiškai nesuprato. Šio naujo mito padariniai yra - savimi pasitikėjimo stoka šandieninėje Afrikoje, giliai sunktas jautimas, kad baltieji tikrai yra viršesni vien dėl to, kad jie balti, ir visoje Afrikoje išplitęs

odą baltinančių kremų pardavimas".

Ką bendro šis juodaodžių nelaimės atvejis turėtų su lietuviiais, jų tikybės pakeitimu praeityje, vėlesniais religinio meno paminklais ir dabartinėmis polemikomis? Gana daug, jei valandėlei staptelėtume iš arčiau pažūrėti.

Iš lietuvių studentų ruoštos ekskursijos į Europą. Prieky vadovė Marytė Gailiūšytė, toliau stovi Dalia Orantaitė ir Matilda Stasaitė. Vyt. Mažello nuotrauka

PLANINGAS TAUPYMAS

- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.
- Metinis dividendas 4 3/4% išmokamas du kart per metus už visus taupymo sąskaitas.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

MOKA GERUS DIVIDENDUS.
PRADEK TAUPYTI ŠIANDIEN!

PASKOLOS

perkant namus daromos ilgoms terminams ir prieinamais nuosimčiais mėnesiniais išsimokėjimais.

DEL INFORMACIJŲ KREIPKITES

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD • CHICAGO, ILL. 60608

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;
Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuotą lietuvių įmonę, registruotą
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2787

2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 — Tel. WA 5-2737

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. CA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžių ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITES į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

ŠPIONAŽO
PINKLĖSE

JOHANNES M. SIMMEL

(47)

Dvimotorinis lėktuvas su vokiečiais ženklais pakilo iš Marseilio aerodromo. Dangus buvo apsiniaukęs ir truputį lynojo. Prie vieno aerodromo pastato lango stovėjo Lievenas, susikišęs rankas į palto kišenių ir spaudė nykščius. Lėktuve buvo Yvonne Deschamps, pakeliui į Madridą, o iš ten į Lisaboną.

Jie mylėjosi tik vieną naktį. Tačiau, kai lėktuvas dingio debesyse, Lievenas pasijuto vienišas ir apleistas, lyg jam būtų šimtas metų.

Sudiev, Yvonne, pagalvojo jis. Tavo glėby aš pirmą kartą nepagalvojau apie Chantal. Bet taip likimo lemta, kad mes nepasiliksime drauge. Laikas, kuriame gyvename, neskirtas meilei. Visi mano geriausi linkėjimai telydi tave, Yvonne. Maža vilties, kad mes išgirsime vienas apie kitą.

Bet jis apsiriko.

1943 m. rugsėjo 23 d. Lievenas sugrįžo į Paryžių.

-- Ponas Ferroud jums telefonavo keturis kartus, -- painformavo jį Nanette. -- Jis nori skubiai pasimatyti.

Kai Lievenas bankininkui paskambino, tas pasakė:

-- Ateikite pas mane į namus ketvirtą valandą.

Ferroud jį pasitiko su ašaromis akyse ir pabučiavo.

-- Pone, -- pasakė Lievenas, -- Yvonne saugioji vietoj. Bet jūs esate pavojuje.

-- Atsiprašau?

-- Pirm pradedant kalbą apie mūsų reikalą, aš rinkau žinias apie jus ir dabar pasakyčiau savo anketos rezultatus.

Tomas sužinojo, kad bankininkas Ferroud buvo savos rūšies spekuliantas. Jis prekiaavo strateginėm medžiagom ne tikslu parduoti vokiečiams, bet norėdamas jas paslėpti. Priešingai kitiems spekuliantams jis neplėšė savo krašto, bet stengėsi išgelbėti ką galėjo. Tuo tikslu jis falsifikavo savo sąmatas ir davė netikras apy-

skaitas savo įmonių gamybos.

Tomas tai pasakė nurydamas skaičius. Bankininkas išbalso. Jis bandė protestuoti, bet turėjo nutilti.

-- Tai ką jūs padarėte, -- padarė išvadą Tomas, -- tai vokiečiai, nes pasekmės greit pasirodys ir jūsų įmonės bus konfiskuotos. Žinoma, aš jus suprantu, jūs tai darėte iš patriotizmo. Aš jums duosiu, bičiuli, gerą patarimą: tuoj pat reikalaukite savo įmonėm administratorius vokiečius. Tada niekas nesikabins prie jūsų fabrikų. O su administratoriais, aš manau, mokėsite susitvarkyti. Ar ne taip?

Ferroud linktelėjo galva pritardamas.

-- Ačiū, -- pasakė jis nurydamas seilę.

-- Nėra už ką dėkoti. Dabar pereisime prie mūsų reikalo. Bet aš jus įspėju, jei jūsų informacijos bus nieko nevertos, aš jus susprogdinsiu. Aš negaliu visą laiką stovėti už prancūzų reikalus. Neužmirškite, kad Yvonne buvo išgelbėta su vokiečių pagalba.

-- Aš žinau ir pasirošęs pripažinti, -- atsakė Ferroud. -- Ir tai, ką atidengsiu, padės jums surasti vieną didžiausių juodosios rinkos organizacijų, kuri pridarė milijonų nuostolių ne tik mano kraštui, bet lygiai ir jūsų kraštui. Paskutiniiais mėnesiais didelis skaičius Vokietijos išdo bonų užplūdo Prancūziją. Ar jūs žinote ką apie tuos bonus?

Tomas žinojo. Tai buvo panašu į okupacijos valiutą. Jie buvo skirti išvengti masiniam Vokietijos markės eksportui.

-- Šitie bonai, -- tęsė Ferroud, -- turi serijinius numerius, kurie leidžia specialistams nustatyti kuriam kraštui tie bonai buvo skirti. Per paskutinį metų ketvirtį didelis kiekis prancūziškų gaminių, už du milijonus markių, buvo nupirkti tais bonais, kurie turėjo rumuniškus, bet ne prancūziškus skaičius.

Tomas pašoko nuo kėdės.

-- Rumuniškus? Kokiu būdu rumuniški bonai atsirado Prancūzijoje?

-- Aš nežinau.

Iš stačiaus Ferroud išėmė plaukštą bonų, kurių kiekvienas buvo 10,00 markių vertės.

-- Viena ką žinau, kad bonai yra čia. Prašau pasižiūrėti į rumuniškus skaičius.

Už dviejų valandų Tomas buvo pas pulkininką Werthe ir pasakėjo ką sužinojo iš Ferroud.

-- Ferroud įsitikinęs, kad vokiečiai tuos bonus įgabena Prancūzijon ir juodosios rinkos organizacijos prieky stovi vokiečiai.

Pulkininkas Werthe susižvalgė su majoru Brenner.

-- Kas yra? Ką reiškia šitie žvilgsniai? -- paklausė Tomas.

-- Paašikinkit jam, -- pasakė pulkininkas.

-- Jūsų bičiulis, pasakė Brenner, -- turi didelę bėdą su Gestapu. Jei jūs būtumėt pas jį pasilikęs valandą ilgiau, būtumėt turėjęs garbę pasisveikinti su senu savo draugu Sturmbanfuehrer Elcheriu ir jo adjutantu Winteriu. Ferroud areštuotas.

-- Kas atsitiko? -- paklausė Tomas.

-- Prieš porą dienų tūlas Erich Peterson, SS Untersturmfuehrer buvo nužudytas Toulousoj. Jis buvo nušautas viešbuty. Žudikas pabėgo. SD įsitikinęs, kad tai buvo politinis atentatas. Fuehreris įsakė suruošti valstybines laidotuves.

-- Himmleris reikalauja negailestingų represijų, -- pasakė pulkininkas.

-- Toulousoj SD kreipėsi į prancūzų policiją, -- tęsė Brenneris, -- kuri davė sąrašą penkiasdešimties komunistų ir šimto žydų. Iš to sąrašo bus parinkti įkaitai sušaudymui, kad atkeršijus už Petersono nužudymą...

-- Palaukit, man truputį neaišku, -- sušuko Tomas, -- Kodėl taip viskas greitai. Kodėl visas tas cirkas dėl Petersono?

-- Nes tas Petersonas yra grynų kraujo kilmingasis. Pats Bormannas kreipėsi į Himmlerį reikalaujamas kruvinių represijų.

-- Antras klausimas, -- paklausė Tomas, -- koks yra ryšys tarp bankininko Ferroud ir atentato Toulousoj?

-- Toulousoj SD apklausinėjo keletą liudininkų. Vienas jų Gestapui "patikimas" skolintojas Viktoras Robinsonas suteikė žinių, stengdamasis įrodyti, kad jūsų bičiulis Ferroud yra atentato sumanytojas.

Lieveno protas dirbo greitai: grynakraujis Petersonas nužudytas. Itaria Ferroud. Aš žinau daug dalykų apie Ferroud, bet jis taip pat žino daug dalykų apie mane. Ar jis mane apgavo? Ar jis pasakė visą tiesą? Kas dabar laukia jo, manęs, penkiasdešimt komunistų ir šimto žydų?

-- Pulkininke, -- pasakė jis, -- Ferroud įsitikinęs, kad vokiečiai yra svarbiausieji organizatoriai Vokietijos bonų spekuliacijos. Ar ne keista, kad Gestapo užsikabino už Ferroud, kai šis mums pasidarė įdomi asmenybė.

-- Aš nesuprantu, ką jūs norite tuo pasakyti, -- įsiterpė maoras Brenneris.

-- Aš dar neturiu rankoje įrodymų, pulkininke, -- tęsė Lievenas, -- bet kaip tik dabar mes negalime leisti Ferroudui paklikti į gestapo rankas. Abwehras turi bylą paimiti į savo rankas!

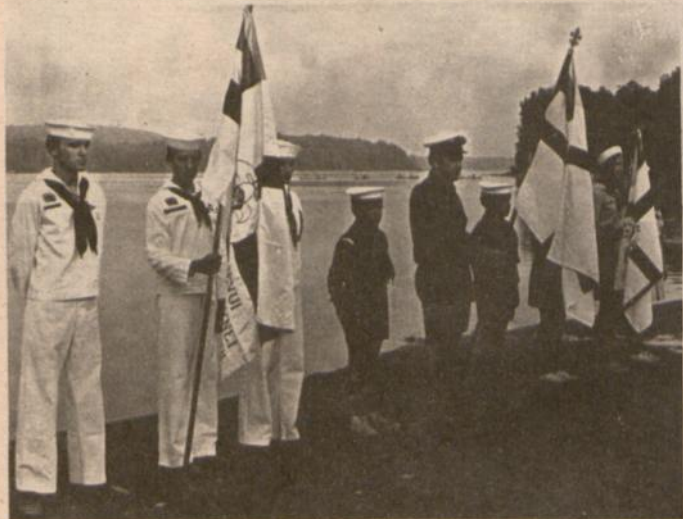
-- Koks jūsų siūlymas?

(Bus daugiau)

STOVYKLAUJAM

JUBILIEJINĖJ ROMUVOS STOVYKLOJ

Kas mūsų skautiškoje skambėjo lietuviškos, šeimoje nežino prie Fox skautiškos dainos. ežero Kanados žemėje I penktąją -- jubilie-

Jubiliejinė Romuvos stovyklą išsirikiavusios jūrų skautų ir skaučių vėliavos.

Vyr. skautininkas Vladas Vijeikis kalba išsirikiavusius skautus jubiliejinėje Romuvos stovykloje.

žaliuojančios "Romuvos" stovyklos. Jau liepos 16 d. dviems savaitėms buvo susirinkę

Romuvos stovyklos svečiai ir vadovybė priimančią parą. Iš kairės: B. Juodelis, M. Vasilauskienė, K. Batūra, L. Gvildienė, J. Tanner, V. Vijeikis, L. Eimantas, kun. S. Kulbis, B. Rekus, J. Dambaras, S. Ilgūnas ir P. Būtėnas.

VASAROS ATOSTOGAS

kviečiame praleisti CAPE COD'E

MEŠKOJE

CAPE COD žaluma; ATLANTO vanduo šildomas Golf'o srovės; SILVER BEACH smėlis; Lietuviška aplinka ir geras maistas, suteikia puikias sąlygas pavasaroti bei pailsėti.

SPORTO mėgėjams: sail-fish buriuoti, teniso aikštė, ping-pong, kroatas.

Vakare TĖVAMS išvykus prižiūrimi vaikai.

SEZONĄ PRADĖJOME BIRŽELIO 18 D.

MEŠKA

42 BEACH STREET

MONUMENT BEACH

CAPE COD, MASS.

Tel. (617) 759-3251

VIRŠUJE: Mergaičių stovyklos Putname užbaigtųjų programą liepos 30 d. V. Maželio nuotrauka

laužas buvo skirtas irgi Jūros Dienai, kuri uždegė j.s. Br. Juodelis. Laužo liepsnai prigesus nakties tamsoje ežere sužibo fakelai, valtyse vežami jūrų skautų laivyno. Besikeičiant fakelių šviesų formacijoms, sproginėjant raketoms, ežere ant plausto suliepsnojo laužas, tuo simbolizuojant Lietuvos krantus rodantį Klaipėdos švyturį.

Laužui išblėsus nakties tyloje ežero viduryje ant burlaivio 3 broliai davė jūrų budžio įžodį. Jūrų skautės tą dieną užbaigė gintarių įžodžiu.

Sekmadienį jubiliejinę sueiga dėl lietaus įvyko valgyklos salėje, kur žodį tarė rajono vadovas v.s. L. Eimantas.

Pakėlus vėliavas buvo duoti paukščių, vilkių, skaučių ir skau-

tų įžodžiai. Apdovanojimams buvo įteikti LSS garbės ženklai. Apie 300 išsirikiavusių stovyklautojų sveikino Vyr. skautininkas V. Vijeikis ir S. Kairys Kanados Lietuvių Bendruomenės vardu. (bj)

DETROITO SKAUTŲ STOVYKLA

Dviejų savaitių Detroito skautų ir skaučių stovykla buvo suruošta dr. J. Valantiejaus ūkyje (New Buffalo), netoli Michigano ežero.

Stovyklavimo metu, be skautiškos programos, turėjome keletą ekskursijų: apžiūrėjome prez. Antano Smetonos pasodintą eglę draugystės sode (International Friendship Gardens), pasivažinėjome karišku laivu Michigano ežere, apžiūrėjome du modernius ūkius

-- pieno ir grybų, buvome zoologijos sode ir kt.

Kas vakarą prie liepsnojančio laužo vyko skautiška programa. Stovyklą lankė vyriausias skautininkas Vladas Vijeikis, vyriausia skautininkė Jonikienė ir daug svečių. Mergaičių Mėrinės stovyklos viršininkė buvo vyr. sl. Audronė Tamulionytė, vėliau s. Albina Atkočaitienė ir berniukų Žalgirio stovyklos -- s. Česlovas Anužis.

Dr. J. Valantiejus jau antri metai kaip nuoširdžiai globoja Detroito skautus savo ūkyje ir jiems daug kuo padeda. (rs)

ANNOUNCEMENT

SAINT FRANCIS PREP
Offers your boy grade 9-12 a real opportunity under the Franciscan Fathers to strengthen his mind, soul and body and be fully prepared for college and life. 70-acre campus near York, Pa. New classroom building. All major varsity and intramural sports. Write for catalog: FATHER FREDERIC J. PAZO, T.O.R. Headmaster
Box B, Spring Grove, Pa. 17362
Call: 717 — 225-4260 (85-88)

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE

FITTERS

Experienced steel plate fitters for heavy plate fabrication.

Fringe benefits, overtime & long range program

RACAR CORP.

4 Floral
Mt. Clemens, Mich.
313-293-7740 (83-85)

Detroito skautų stovyklos viršininkas Č. Anužis, dr. J. Valantiejus ir vyr. skautininkas V. Vijeikis apžiūri stovyklą.

R. Selenio nuotrauka

Detroito skautų ir skaučių stovyklą vėliavos pakėlimo metu. Kairėje mergaičių stovyklos štabas, berniukų stovyklos viršininkas Č. Anužis ir grupė vilkių. R. Selenio nuotrauka

skautai ir skautės iš Toronto, Hamiltono, Londono, Niagara Falls, New Delhi, Vancouverio, Rochesterio ir Montrealio, viso apie 300 stovyklautojų.

Šiais metais jūrų skautams švenčiant 45 metų veiklos jubiliejų "Romuvos" stovykloje vienas šeštadienis buvo dedikuotas Jūros Dienai, kuri prasidėjo po pavakarių į paežerį susirinkus daugumai stovyklautojų, tėveliams ir svečiams. Į pakrantę su vėliavomis atžygiavo "Rambynų" tunto jūrų skautai ir "Šatrijos" tunto jūrų skautės. Su nauja L.K. Algimanto laivo vėliava atžygiavo ir svečiai iš "Lituanicos" tunto Chicagoje.

Po parado laivynas išsitiesė į eilę ir į ežero gelmę buvo nuleistas vainikas žuvusiems pagerbti. Išsikėlus į krantą, įvyko jūrų skaučių įžodis.

Jūros dienos proga žodį į susirinkusius tarė LSB Jūrų Skautų Skyriaus vedėjas Br. Juodelis, iškeldamas 45 m. jubiliejaus įpareigojimus jūrų skautams, perduodamas sesėms Jūrų Skaučių skyriaus vedėjos s. Z. Dūdėnienės sveikintimus.

Vėliavų nuleidimo metu, kurią tą dieną atliko jūrų skautai ir jūrų skautės, buvo pagerbtas miręs v.s. A. Matonis. Vėlionio prisiminimui vainiką prie stovyklos paminklo padėjo v.s. V. Vijeikis, asistuojant buvusiems V.S. S. Kairiui ir Br. Juodeliui. Šeštadienio diidysis

BOSTONE MIRĖ JUOZAS KRUTULIS

Vis dažniau ir, kaip atrodo, vis ne laiku mir-tis ima siautėti mūsų gretose. Išgyventi sunkumai, lyg tie akmenį prakalantys lašai, ne vienam amžių sutrumpino. Nors ir didžiai asparus būtum, nuolatinis gyvenimo netikrumas palau-žia jėgas ir suardo svei-ka-tą.

Bostone šių metų liepos mėnuo, tasai poilsio ir atostogų laikas, buvo itin nesmagus. Visų pirma čia užgeso senosios kartos inž. Si-rutavičius, kurį de-rėtų vadinti vienu iš ne-priklausomos Lietuvos statytojų. Tiesa, jis buvo sulaukęs garbingo 90 metų amžiaus, bet jo mir-tis Bostono lietuvių vi-suomenėj paliko skau-džią tuštumą. Inž. Si-rutavičius jaunosioms kar-toms daugeliu požūrių galėtų būti užburiantis pavyzdys.

Netrukus po šio skau-daus įvykio, jau sirgda-mas atvykęs į Cape Cod atostogų ir tuoj paguldy-tas į Bostono Carney li-goninę, mūsų miestemi-rė Lietuvos gen. konsu-las New Yorke Vytautas Stašinskas. Buvo li-kę gal dešimt dienų jo gyvenimo, kai su J. Ka-počium į aplankė ligo-nio palatą. Kūnu jis dar buvo stiprus ir judrus, tik jo nuotaiką ir žo-džiuose aidėjo nevilis. Ir veikiai palaikęs mes atidavėm išsivežti New Yorkui, kur ilgą laiką gen. konsulas Vyt. Stašinskas gyveno ir dirbo.

Ir štai dabar, liepos 26 d. rytą, Bostone iš mūsų gretų išėjo moky-tojas ir karininkas Juo-zas Krutulis. Kai už langų sodriu žalum al-suoja vasara, tie miri-mai atrodo kaip kraupūs paradoksalai.

Juozas Krutulis gimė Veiveriuose, Marijampolės apskr. 1899 m. gegužės 20 d. Savo gimtinėj baigė pradžios mokyklą ir plačiai žinomą Veive-rių mokytojų seminari-ją, kurioje dar caroprie-spaudos laikais pradėjo prasikalti lietuvių tau-tos atgimimo diegai. Toj dvasioj savo asmenybę ugdė ir J. Krutulis. Gą-vęs mokytojo diplomą, velionis kurį laiką dirbo Lietuvos pradžios mo-kyklose.

1919 m. pradžioj, pa-šauktas į nepr. Lietuvos kariuomenę, J. Krutulis dalyvavo kovose su ber-montininkais prie Rad-viliškio ir prie Širvintų ir Giedraičių sulenkais. Nepriklausomybės kovų istorijoj kautynės prie Radviliškio ir Širvintų - Giedraičių buvo vienos pačių kruvinausių.

A.A. Juozas Krutulis

Nepr. kovoms apri-mus, velionis stojo Karo mokyklon ir baigė jos IV-ją laidą. Tarnavo 7 pėst. žemaičių kunigaikš-čio Butegeidžio pulke Klaipėdoj. 1924 m. išėjo į atsargą ir vėl pradėjo dirbti pamėgtą mokytojo darbą. Pokurio laikopa-šauktas karo mokyklon karinių mokslų pakarto-ti, visus egzaminus ge-rai išlaikė ir buvo pakel-tas į kapitono laipsnį.

Berods, aukštesnis ka-rininko laipsnis J. Kru-tulį paskatino jungtis į administracinį valsty-bės darbą. Jis įstojo ir baigė Aukšt. policijos mokyklą, tarnavo kaip nuovados ir pasienio po-licijos baro viršininkas, o Vilniaus kraštą prijun-gus prie Lietuvos, buvo paskirtas Lentvario poli-cijos vadu. Tarnybinės pakopos aiškiai rodo, kad velionis buvo gabus ir pareigingas vyras, vi-suose veiklos baruose palikęs ryškius savo bu-vimo pėdsakus.

Sovietų Rusijai Lietu-vą okupavus, Juozas Kru-tulis gavo mokytojo dar-bą Vilniaus krašte. Vo-klėčių okupacijos metu velionis grįžo policijos tarnybon -- buvo paskir-tas Žagarės nuovados viršininku. Iš čia 1944 m. su šeima pasitraukė Vo-

kietijon.

Atsidūręs tremtinių stovykloj, J. Krutulis gy-veno Luebecke ir buvo tenykščių lietuviškų mo-kyklų mokytojas. Į JAV atvyko 1950 m. ir apsi-gyveno Bostone. Čiatuoj įsijungęs į buv. karių or-ganizaciją Ramovę, tris kartus buvo išrinktas tos organizacijos sk. pir-mininku. Priklausė ALT S-gai, buvo uolus jos narys. Gyvai domėjosi modernių mokslų pažan-ga, mūsų tautinėm prob-lemom, sielojosi tautos ateitim.

Savo būdu a.a. J. Kru-tulis buvo mielas ir jau-kus žmogus. Būdingi jo charakterio bruožai bu-vo grynai lietuviški. Jis greitai orientavosi nau-joj gyvenimo būklėj, su-gėbėjo prisiderinti prie naujų sąlygų, sunkiu ir kietu darbu mokėjo susi-daryti tvirtesnę pagrinda po kojom. Tačiau gy-vai jautė nuoskaudą ir degradavimą, ilgėjosi Lietuvos. Su tuo ilgesiu širdy velionis ir ši gy-venimą paliko. Tegu bū-na lengva jam Forest Hills kapinių žemė, į kurią jis atgulė liepos 29 d.

J. Krutulis, klastin-gos vėžio ligos pakirs-tas, skausme paliko žmo-ną p. Krutuliene, dukterį Ireną Mickūniene, žen-tą inž. Česl. Mickūną, dvi seseris ir vyr. bro-lį (vienuolika metų iš-kentėjusį Sibiro trem-tį) Lietuvoj, vieną se-serį Vokietijoje, brolio sūnų Severiną Krutulį Chicagoj, kuris buvo at-vykęs į dėdės laidotu-ves, gausų būrį artimų-jų ir bičiulių.

Lubino laidotuvių kop-lyčioj su velioniu atsi-sveikino Bendruomenės vardu Ant. Matjoška, BALFo vardu Ant. An-driulionis, Ramovės var-du Šimėnas, ALTS-gos vardu A. Vilėniškis.

Gili užuojauta velio-nio J. Krutulio šeimai ir jo artimiesiems.

St. S.

MALE & FEMALE

LINTON HOSPITAL
LINTON, NORTH DAKOTA

requires

TWO MDs

ONE DENTIST

TWO NURSES

For a 30 bed hospital in a town of 2,000 people where there is a new high school, an eighth parochial school, all kinds of sports, fishing, boating, hunting, golf, swimming pool, softball and tennis. Starting wages for nurses, \$425. For further information write: The Administrator, Linton Hospital, Linton, North Dakota, U.S.A.

We are now in the process of building a 4 doctor clinic to be completed by November 15. (85-91)

DURANT

Community Schools needs the following teachers for 1967-68: SENIOR HIGH SCHOOL

1. Principal
2. Physics and Math
3. Vocal Music, p.t., instru-mental
4. Industrial arts

ELEMENTARY SCHOOL

1. Music
2. Grade 5-6, Science and Art
3. Grade 5-6, Arithmetic and English

Durant is a good NCA school, good buildings and equipment; B.A. schedule starts at \$5700; M.A. starts at \$6384.

Call or write to superintendent R.K. Lauger Community Schools Durant, Iowa 52747 319-785-4432 (83-86)

Prie statomų senelių namų Putname rėmėjų centro valdybos nariai.

Vyt. Maželio nuotrauka

NEW HAVEN

MIRĖ VIKTORAS
KRONKAITIS

Liepos 18 d. po sun-kios ir ilgos ligos mi-rė savanoris-kūrėjas Viktoras Kronkaitis, iš-gyvenęs 68 metus.

Vietos kolonijoje, ve-lionis žinomas kaip ge-ras, susipratęs, Tėvynę mylintis lietuvis patrio-tas, gero ir malonaus būdo žmogus. Lietuviš-kai vaišingas ir paslau-gus. Nenuostabu, kad at-sisveikinti ir paskuti-nės pagarbos išreikšti susirinko labai daug lie-tuvių. Karstas skendo gėlėse.

Liepos 21 d. po pamal-dų didelis būrys žmonių nulydėjo į Šv. Lauryno kapines.

Velionio liūdi žmona Marijona Adomaitytė - Kronkaitienė, dukros--Teresė ir Vida, sūnūs -- Juozas ir Vaclovas, šeši anūkai ir viena pro-anūkė, seserys -- Juo-zapa Dičkienė ir Alek-sandra Plečkaitienė, bro-liai -- Kaimieras ir Lie-tuvoj, Vitoldas.

Viktoras Kronkaitis gi-mė 1898 m., kovo 17 die-ną Juodupėnų k., Žalio-sios valsč., Vilkaviš-kio apskr., gausioj ūki-ninko šeimoj. Aštuonio-

likos metų išėjo savano-riu ginti Lietuvos. 1921 m. sukūręs šeimą tar-navo pasienio policijoj iki pirmos bolševikų oku-pacijos. Įspėtas, besi-slapstydamas išvengė de-portacijos Sibiran.

Antrą kartą bolševi-kams artėjant apleido Lietuvą. Vokietijoje be-iškodamas savo išblaš-kytos šeimos, buvo pa-puolęs į kacetą, bet po trijų mėnesių, laimingu būdu, pasisekė išsivaduo-ti.

1949 m. pasiekė JAV, apsistojo New Haven'e kur išgyveno iki mir-ties.

Priklausė SLA 142 kuo-pai.

A. Lipčienė

LIETUVOJ

3.043.000

GYVENTOJŲ

Sovietinė statistikos valdyba Lietuvoje (lie-pos 22 d. dienraščiuose) skelbia, kad 1967 m. lie-pos 1 d. Lietuvoje buvo apie 3 mil. ir 43 tūks-tančiai gyventojų. Apie 1 mil. ir 10 tūkstančių dir-bą "liaudies ūkyje" (pre-kyboj, pramonėj, staty-boj, transporte ir kt.) kaip darbininkai ar tar-nautojai.

Mažmeninė prekių apy-varta, įskaitant ir vie-šąsias valgyklas bei res-toranus (žinoma, įska-i-tant taip pat rūkalus ir svaigalus) per pastarą-jį pusmetį pasiekusi apie 772 mil. rublių. Tai yra, visų rūšių prekės vi-dutiniškai išleista apie 42-43 rublius per mėne-sį kiekvienam gyvento-jui. Buitinių aptarnavi-mų (visoki taisymai, siu-vimai, plaukų kirpimai, skalbimai, valymai ir tt.) suteikta tik po 1 rb. 34 kapeikas per mėne-sį.

Tai beveik vieninte-liai duomenys didžiulia-me statistikos valdybos pranešime, kurie šiek tiek atskleidžia vidutiniš-kąjį paskiro gyventojo ūkinės būklės lygį. Ke-turių asmenų šeima, pagal tuos duomenis, per metus visiems perkamie-siems reikmenims bei patarnavimams viduti-niškai išleidžia 2,112 rub-lių. Kituose tokio pramo-ningumo kraštuose, ko-kio pramoningumo dabar yra Lietuva, toks perka-masis gyventojų pajėgu-mas būtų sutinkamas ne-bent tik išimtinės nesėk-mės paliestųjų nuskur-dėlių atvejais. (ELTA)

• LIŠKIAVOS vienuo-lyno bažnyčia yra pri-pažinta saugotina, kaip istorinis architektūri-nis paminklas. O vienuo-lyno požemiuose dedama Liškiavos vidurinės mo-kyklos renkamoji etno-grafinė-istorinė medžia-ga. Alytaus kraštotyros muziejus rengiasi tenai įrengti savo skyrių. Ta-čiau kalbama tik tam tik-rą, bolševikams rūpimą "kraštotyrą": -- "Jo (t. y., muziejaus skyriaus. E.) eksponatais parody-sime, kaip buvo išnaudo-jama feodaliniais laikais liaudis, atskleisime iš-naudotojų, prisidengusių malda ir kryžiumi mora-lę"... (T., liepos 23).

Toki "gegutės kiau-šiniai" senuose istori-niuose paminkluose yra neišvengiama kaina, ku-rią tenka mokėti už ga-limybę tuos paminklus išsaugoti. Ir reštauro-toje Trakų pilyje itaisė ne Kęstučio ar Vytauto, o Lenino stovylą... (E)

• JONAS PETRAUS-KAS, Kauno Tulpės kavi-nės konditeris (pyragai-čių-tortų kepėjas) Mask-voje pripažintas geriau-siu "visos šalies" kon-diteriu. Konkurse lai-mėjo aukso medalį ir 200 rublių. Grupinėse var-žybose Lietuvos virėjai kepėjai ir padavėjai, ta-čiau, pasiekė tik trečią vietą. Dar nežinoma, kaip bus įvertinta pati Tulpės kavinė, kuri vi-są liepos mėnesį vaišina maskviečius. (E)

• NIDOJE atnaujinta ir atidaryta lankytojųms buvusi vokiečių rašyto-jų Thomas Manno vila, kurioje nepriklausomos Lietuvos laikais (1931-33 metais) rašytojas vasa-rodavo. Viloje įrengtas T. Manno memorialinis muziejelis (nuotraukos, raštų leidiniai vokiečių, lietuvių ir kitomis kalbo-mis) ir skaitykla. Išori-nė namo išvaizda atnau-jinant išlaikyta, kokia bu-vo prieš 34 metus. (E)

• VILNIUJE išleista A. Sabaliausko knyga var-du "Žodžiai atgyja" (203 psl., 12,000 egz.), kurio-je surinkti duomenys apie 19-tojo amžiaus lie-tuviško žodžio tyrinėto-jus, lyginamosios-isto-rinės kalbotyros moks-lininkus. Rinkinyje kal-bama apie keliasdešimt lietuvių, rusų, latvių, vo-kiečių, lenkų, čekų, suo-mių, prancūzų, šveica-rų bei danų kalbininkų, prisidėjusių prie lietu-vių kalbos studijų. (E)

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS

CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS

PLIAŽA — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Vila jau atidaryta ir priima svečius vasarajimui. Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ — MARIJA JANSONAS 87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass. 02655. Tel. (617) 428-8425.

Vila vasarajimui atidaryta iki rugsėjo 15 d.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

VISI KELIAI VEDA Į LIETUVIŲ KLUBO GEGUŽINĘ

Clevelando lietuviai rugpjūčio 13 d. 11:00 val. sekmadienį keliauja į St. Joseph Parke ruošiamą Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo tradicinę gegužinę.

HELP WANTED MALE

THE CLEVELAND PNEUMATIC Tool Co.

3784 E. 78 St.
Cleveland, Ohio
341-1700

A Subsidiary of
PNEUMO-DYNAMICS Corp.

MACHINISTS
TO WORK ON
AERO SPACE
MISSILE and
Aircraft Components

KELLER-HYDROTEL

Contouring and profiling
Machines

HORIZONTAL BORING MILLS

TURRET LATHES

GAP TURRET LATHES

ENGINE LATHES

MILLING MACHINES

RADIAL DRILLS

NUMERICAL CONTROLLED MACHINES

KAUSITE GERĄ VALANDINI ATLYGINIMĄ IR VISUS PRIEDUS

Interviewing Hours
8:15 A.M. to 5 P.M.

OR CALL

341-1700

for an interview convenient
for you.

SLITTER OPERATOR

EXPERIENCED ONLY

MIBO STEEL CORP.

3695 E. 78 St.
CLEVELAND, OHIO 44105
216 — 882-8600 (85-87)

TEACH THE INDUSTRIAL ARTS

TEACHERS NEEDED FOR LOCAL HIGH SCHOOLS, BEGINNING SEPTEMBER 5. REGULAR FULL TIME, DAY SCHOOL PROGRAM. VACANCIES EXIST IN THE FOLLOWING AREAS.

- Appliances repair
- Machine shop
- Crafts maintenance
- Printing
- Horticulture
- Building
- Automobile
- Mechanical
- Electricity
- body repair
- drafting
- Metal working
- Woodworking

Applicants must have high school diploma and 7 years of employment in one specified area.

Interviews will be arranged in August. Indicate preference for lay or evening interview.

SEND COMPLETE RESUME TO

BUREAU OF PERSONNEL BOARD OF EDUCATION

1380 E. 6th St., Cleveland, Ohio 44114
NO PHONE CALLS (85-94)

ALDONOS STEMPUŽIENĖS REČITALIS

* RUDENS KONCERTŲ sezonas Clevelande pradedamas Aldonos Stempužienės rečitaliu, kuris įvyks rugsėjo 24 d. Muzikos Instituto salėje. Rečitalyje taip pat da-

dicinę gegužinę.

Ten, žaliapių medžių paunksmėje, suplauks visokio amžiaus ir visų išėivijos kartų broliai ir sesės lietuviai -- brolis brolį, bičiulis bičiulį, pažįstamas pažįstamą susitikti, prie putojančio alaus stiklinių nuoširdžiai pasikalbėti ir lietuviškomis nuotakomis pabendrauti.

Klubo vadovybė jau visas metas rūpinasi, kad ši gegužinė būtų ir jauki ir nuotaikinga. Šalia vaišių numatyta idomių pramogų. Vyrų ir moterų suks "laimėjimų ratą", kuris laimėjusiems teiks vertingas dovanas. Jaunimas ir vaikaičiai vykdys visokias žaidynes, kurių laimėtojai taipgi bus apdovanoti geromis dovanomis.

Visi Lietuvių Klubonariai su šeimomis kviečiami į savo gegužinę būtinai atvykti. Ne nariai, bet norintieji tokiais būti ir tradicinėje Lietuvių Klubo gegužinėje dalyvauti, kviečiami įsigyti nario kortelę, kurią galima gauti Lietuvių Klubo pas baro tarnautojus darbo valandomis. Nario mokestis -- tik vienas doleris metams! Klubonariams gegužinėje alus nemokamai...

Visi keliai suplaukia į St. Joseph Parke įvykstančią Lietuvių Klubo tradicinę gegužinę. Tais visais keitais suplaukime ir mes, Clevelando ir jo apylinkių lietuviai. Tai vienintelis mūsų parengimas, kur dar sutelpa visi geros valios tautiečiai, be tikybinių, ideologinių ir partinių skirtumų! (sk.)

PARDUODAMAS

NAUJOSIOS PARAPIJOS RAJONE
Į ŠIAURĘ NUO BLVD.

Gera išlaikytas namas dideliame sklype. Prie pat ežero, naujantis papildomu ir puikiu vaizdu, 30 pėdų svečių kambarys su balkiais lubose, natūralus židynys, Gražus valgomasis, Dengtas porčius, Kilimai ir užuolaidos, 3 didžiuliai miegamieji, Moderniški langai su lauko užuolaidomis, žemi mokestis ir daugelis kitų priedų.

Parduoda savininkas
531-1508 (vakarais ir savaitgaliais)
621-4333 (dienomis)

(84-85)

lyvaus komp. Darius Lapinskas, fleitistė Kathryn Lukas iš Chicagos ir Clevelando simfonijos orkestro mušamųjų instrumentų artistas Robert Matson.

Aldonos Stempužienės rečitalį rengia Cafarelli Opera Company, kurios pastatymuose dainininkė dalyvauja nuo 1955 metų. Programoje bus atliktos Durante, Caccini, Pergolesi, Donizetti, De Falla ir Lapinsko dainos bei operų arijos. Ypatingai išsiskirs Dariaus Lapinsko naujasis dainų ciklas Ainių Dainos, parašytas mezzosopranui, fortepijonui, fleitai ir mušamiesiems instrumentams.

* MUZ. PRANAS AMBRAZAS, Šv. Jurgio parapijos vargonininkas, grįžo iš atostogų. Atostogų metu jį pavadavo Romas Vasiliauskas.

* RAUDONŲJŲ CHORAS nutarė likviduotis. Vilnyje (rugs. 2 d.) Clevelando korespondentas rašo, jog "vietinis meno choras po vadovybės J. Krosin darbavosi per daugelį metų. Gi dabartiniu laiku neturint salės praktikom -- taip gi ir su amžium dainininkų -- savo pastatymams susirinkime nutarė likviduotis. Gaila, kad taip dalykai yra, bet tas yra taip sakant gyvenime."

Nėra salės, nėra giesmininkų. Vilnis dar savo melodiją bando traukti, bet irgi, taip sakant, senstančio ir mirstančio dalykai kada nors gi likviduojasi...

* Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gaunate kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

* Prieš atnaujinami savo namų ar automobilių draudimus, palyginkite savo mokestį paskambindami V. Giedraičiui tel. 944-6835.

Vytas Gerulaitis nešasi laimikį, pagavęs Blue Water varšvietį, George ežere.
Vyt, Maželio nuotrauka

LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRAS PRAŠO PARAMOS

Lietuviai Amerikoje sudaro kultūringą grupę, nes yra kultūringos tautos vaikai. Neturime jokio pagrindo gėdintis prieš kitas mažumų grupes. Esame verti to, ką lietuvių imigrantų praktikuotos ir kartais net kruvinos angliakasių rankos statė ir kūrė. Per šimtą metų lietuviai Amerikoje pastatė lietuviškos kultūros paminklus. Ir šiandien atsiekto darbo rezultatais, energijos gausumu bei talentų kokybe mes vis augame. Kad prieš dešimt metų neturėjome lietuviškos televizijos, o šią dieną ją džiaugiamės, yra tikrai augimo pavyzdys. Jauniausioji mūsų

intelektualų karta, kuri stato erdves laivus ir tyrinėja gamtos paslaptis, nerausta prieš savo kolegą, kai jis nesugeba ištarti teisingai jo lietuviškos pavardės. Kūrybingas produktyvumas savaime suteikia garbę ir asmeniui ir vardui.

Bet mūsų vardas neprilygsta atsiėkimams. Mūsų viešoji reputacija yra toli atsilikusi nuo mūsų darbų. Dar yra mūsų tarpe tų, kurie menkavertiškumo baimės sukrakinti, bijo prisipažinti savo lietuviškos kilmės. Lietuvio vardas amerikiečių tarpe dar turi abejotiną atskambį, nes mes nesirūpiname geru viešos opinijos suformavimu. Mes gyvename tik savųjų tarpe ir nesirūpiname aplinka, kurios dažnai net nepažįstame. Mūsų įtaka viešosios opinijos baruose yra labai maža ir mažai kas su mumis skaitosi. Mes neturime stipraus balso, nes nemokame kalbėti į kitus autoritetu, išsilavinimu ir išmintimi. Dr. Petro Daužvardžio žodžiais tariant: "Mes turime daug ką ir daug kur pasakyti, bet nesakome -- lyg, kad būtumėm kokie nebyliai ar beraščiai."

Pasididžiavimas savo pajėgumu ir kultūrinio atsiekimu yra prasmingiausias, kai jis yra kitų įvertintas. Grupė, kuri užgnaužia savo visuomeniškumą į siaurą savęs garbinimo staba, paskęsta apatijoje ir monotoniškume. Apatija suvaržo kūrybingumą, monotoniškumą surakina kultūrinį brendimą. Atkreipimas svetimtaučių dėmesio į lietuvių įnašus -- tiek savame tiek svetimtaučių kultūriniam kontekste -- prasileis šią siaurą pasaulėžiūrą, pravėdins senąsias idėjas ir mums visiems duos kūrybingam brendimui naujo veržlumo pradžią.

Lietuvių Informacijos Centras yra įsteigtas lie-

tuvių kultūros įnašui kelti Amerikoje per masines komunikacijos priemones: viešąją opininį, didžiąją spaudą, radiją, televiziją ir filmos meną. Mūsų pareiga yra kūrybingai ir vaizdžiai informuoti amerikiečių visuomenę apie mūsų kultūrinį kūrybingumą. Talentingas lietuviškas jaunimas, ir čia ir Lietuvoje gimęs, mes kreipiamės į Tave: Atleik mums į pagalbą, neš savo darbingumo dalį informacijos darbui, nepaskek savo mažame profesionališkumo ratelyje. Dalinkis su mumis kūrybingu darbu, atnešk mums tuos talentus, kuriuos tu vienas turi ir prisijunk prie šio svarbaus ir įdomaus naujo darbo.

Mes prašome kiekvienos biznio įstaigos paremti mus su dvidešimt dolerių metiniu rėmėto nario mokesčiu, nestik su Jūsų pagalba mes įgyvendinsime šį svarbų reprezentacijos darbą. Mes prašome kiekvienos organizacijos ir klubo, bei kiekvienos lietuviškos institucijos paremti mus pinigine auka. Brangus Amerikos lietuvi: siųsk mums nors ir mažą savo auką, nes su tvirtu tiesos žodžiu toliau nueisime, negu su akmeniu rankoje. Auką siųskite: Lietuvių Informacijos Centras, 5620 S. Claremont Avenue, Chicago, Illinois 60636. Nepamirškite nei lietuviškos televizijos. (LIC)

MELUOJA

PER AKIS...

Liepos 23 d. Tiesoje, pasakojime apie Anykščių šilėlyje buvusią vasarotojų stovyklą, tarp kita ko rašė, kad:

"Lakūnų didvyrių S. Dariaus ir S. Girėno žuvimo metinių dieną stovyklautojai įžiebė fakeilų ugnį, padėjo gėlių prie legendarinio Puntuko akmens. Skulptorius V. Mačiūka papasakojo apie lakūnus ir apie skulptoriaus B. Pundžiaus žygdarbi, kuris žiauriai fašistinės okupacijos metais, rizikuodamas laisve ir gyvybe, iškėlė granitą S. Dariaus ir S. Girėno bareljefus". (E)

* DR. ALEKSANDRAS ČYRAS, Kauno Politechnikos Instituto Vilniaus filialo prorektorius, dalyvavo tarptautiniame kongrese Weimare (Rytų Vokietijoje) dėl matematikos pritaikymo technikos moksluose. Dalyvavo apie 1000 mokslininkų iš apie 30 kraštų. Iš 200 referatų 20 atspausdinta kongreso darbu leidinyje, jų tarpe ir A. Čyro referatas. Jį ypač palankiai vertinė JAV ir Vak. Vokietijos mokslininkai. (E)

* E.J. DERWINSKIS JAV Kongreso atstovas, užsienio ir pašto reikalų komitetų narys, oficialiai pasiūlė įstatymo projektą, kuriuo JAV paštui būtų pavesta išleisti specialų pašto ženklą paminėti Baltijos valstybių 50-ties metų sukakčiai nuo jų nepriklausomybės atstatymo. (E)

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909
13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.
CLEVELAND
HOME and REMODELING LOANS
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1 - 1763

936 East 185th St.
KE 1 - 7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• **DIRVA** ir šiemet suteiks savo skaitytojams vertingų dovanų. Šalia visos eilės kitų laimėjimų, inž. Valdas Adamkavičius maloniai sutiko leisti vienam iš laimėtojų pasinaudoti 1 savaitei nemokamomis atostogomis Tabor Farmos vasarvietėje.

• **Krepšininkų kelionė** į Lietuvą neįvyks. Iš patikimų šaltinių sužinota, jog išėjimo visuomenėje erzelio sukėlusio krepšininkų kelionė į Lietuvą neįvyks. Priešai tam daug, o viena jų — nebeįvykimo įvažiavimo vizų iš Sov. S-gos.

• **Inž. G. Čeputis** savo bendrovės siunčiamas į Europą naujai įmonei organi-

zuoti. Tyrimų laboratoriją jis turės įrengti Prancūzijoje, kur pasiliks ilgesnį laiką.

Ta proga inž. G. Čeputis žada aplankyti Šveicariją, Vokietiją ir Belgiją.

• **ŠVEICARIJOJE** lankėsi Alfredas E. Sennas, Madison, Wisconsin universiteto moderniosios istorijos profesorius. P. Sennas renka medžiagą naujam veikalui apie Rytų Europos emigrantų veiklą prieš pirmąjį pasaulinį karą. Prof. Sennas aplankė taip pat dr. A. Gerutį Berne ir pasinaudojo jo turimais archyvais apie lietuvių emigrantų veiklą.

ŽINIOS AMERIKIEČIŲ SPAUDAI

Lietuvių tautinių šokių grupė "Grandis", vadovaujama Smiliauskienės, kreipėsi į Informacijos Centrą su prašymu aprašyti amerikiečių spaudoje "Grandis" rugsėjo 2 ir 3 dienų pasirodymą Montrealyje Expo 67. Lietuvių Informacijos Centras paruošė straipsnį apie šią "Grandis" išvyką į Montrealį.

Grupės, kurios nori, kad Lietuvių Informacijos Centras pasitarnautų, tegul tiesioginiai kreipiasi TRIS SAVAITES prieš įvykį į Lietuvių Informacijos Centrą, 5620 So. Claremont Avenue, Chicago, Illinois 60636. Telefonas: (312) 436-6585 arba pas Laimą Bačinskaitę, 2943 Dest 71 Street, Chicago, Illinois 60629. Telef. (312) WA 5-1661. (LIC)

• **DR. M. GIMBUTIENĖS** studija "Ancient Symbolism in Lithuanian Folk Art", paskelbta Amerikoje 1958 metais, 1967 metų birželio mėnesio tapo atspasakota ir Lietuvoje, Kultūros Baruose. Atspasakojimo autorius (J. Trinkūnas), pažymėjęs, kad dr. M. Gimbutienė — žymi mokslininkė, gyvenanti JAV ("vaisingai bendradarbiaujanti ir su tarybiniais etnografiniais"), ir kad studijoje "daug kas gali būti diskutuotina, o kažkas, galbūt ir atmestina", knygos turinį atspasakoja, kaip "vieną iš įdomesniųjų bandymų atskleisti seniausią lietuvių liaudies meno simbolių prasmes". Atspasakojimas pailiustruotas penkiais iš knygos perimtais piešiniais. (ELTA)

LOS ANGELES

PAVYKUSI GEGUŽINĖ

Lietuvių Tautiniai Namai, kurie tarnauja lietuvių kultūriniam reikalui, liepos 16 d. suruošė gegužinę, kurioje dail. Antano Rūkstelės dovanoją paveikslą laimėjo Petras Litvinas.

Gegužinė labai gerai pavyko ir buvo viena iš pelningiausių.

Lietuvių Tautinių Namų Valdyba rugpjūčio 20 d. rengia antrą gegužinę toje pat vietoje — Arroyo Seco parke prie 60-tos Ave.

Visą lietuvišką visuomenę kviečiame gegužinėje dalyvauti. (Jg)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Australijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas S. Narušis (stovi prie lango) lankant Adelaidės lietuvių. Prie stalo sėdi: Bielskienė, Reinkė, Arminas, Patupas, Vabolis, Raginis, Perkūnas, Galatilis, Maželytė ir kun. Kazlauskas.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI

• **SIMAS NARUŠIS**, ALB Krašto Valdybos pirmininkas, lankosi tolimesnėse Australijos lietuvių kolonijose, kur susipažįsta su bendruomenės veikla, jos rūpesčiais ir laimėjimais. Kartu vežasi ir demonstruoja dvi filmas: B. Pūkelevičiūtės "Aukso Žąsiai" ir Amerikos lietuvių šokių šventės vaizdus.

• **AUSTRALIJOS LIETUVIAI** jau ruošiasi Lietuvių Dienoms, kurios įvyks Adelaidėje gruodžio mėn. Lietuvių Dienų pagrindinė programa dalis — Dainų šventė. Be to, numatomi vaidinimai, speciali programa jaunimui ir t.t. Lietuvių Dienos paprastai sutraukia daug lietuvių iš visų didesniųjų kolonijų.

Parangiamuosius darbus atlieka specialiai sudarytas komitetas. Komiteto prezidiumą sudaro J. Jonavičius, Vl. Radzevičius, K. Pocius, G. Vasiliauskienė ir I. Pocienė.

• **BALTISTIKĄ** Adelaidės Flinders universitete pradėjo dėstyti jaunas lektorius Dr. T. Fennel. Jis jau esąs gerokai pramokęs latvių kalbą. Daromi žygiai supažindinti jį ir su lietuvių kalba. Tuo tarpu jis turės 6 klausytojus. Jų tarpe — nei vieno latvio ar lietuvio.

• **AUSTRALIJOS LIETUVIŲ** vyrų ir moterų krepšinio rinktinės liepos 8 d. žaidė sostinėje Canberroje su to miesto australų rinktinėmis. Mūsų merginos pralaimėjo 44:30 santykiu, gi vyrų rinktinė pasirodė žymiai geriau ir rungtynes laimėjo 48:41.

LIETUVIAI KRATOSI NUO RUSŲ "DOVANOS"

Spalvinėmis nuotraukomis pavaizdintame pranešime Švyturio žurnalas (1967/11) Vilniuje pasakoja, kad ties Gargždais, Žemaitijoje, "dieną ir naktį iš vieno gręžinio pumpuojama nafta".

Iš tolesnių pranešimų žodžių atrodo, kad rašant tą pranešimą, tebuvo praėjusi dar tik viena diena ir viena pumpavimo naktis. Ir esą apskaičiuota, kad per tą parą išsiurbta 8 kubai, t.y., pusseptintos tonos naftos, kuriesanti Pensylvanijos tipo: mažai siera, neklampi, ir net graži, — žalsvai pilkšva: pievos ir plieno spalvos mišinys.

Dar peranksti esą spręsti, ar verta tą gręžinį eksploatuoti. Nors apsimoka eksploatuoti net toki gręžinį, kurio teduoda tris kubus naftos per parą (o čia gi aštuoni!), bet po vienos paros bandymo dar netikra ar visada taip bus. (Apie tą pirmąją parą buvo pranešta birželio pradžioje. Daugiau pranešimų dar negirdėti).

Pranešime primenama, kad pirmieji juodosios naftos litrai buvo gauti prieš penkerius metus, ties Kybartais. Dabar ir vėl esą aptikta ties Kybartais ir jau antroji vietoj ties Gargždais, bet tik iš pastarojo gręžinio gauta naftos nebe litrai, o tonos. Naftos Lietuvoje randama, bet giliai (apie 2 km, daugiau kaip mylios gilume) ir dar nežinia kiek. Bandys gręžti ir Nėringoje. Ar Lietuva taps "naftos respublika", paaiškėsia gal tik po metų kitų.

Apsidžiaugus tąja perspektyva, pranešime

expo67

EXPO 67 — KAMBARIAI
USA pusėj nuo Montrealio ARTI PARODOS nesiekiant miesto susigrūdimo. Kambarys dienai \$6.00 vienam ir po \$2.00 sekantiems šeimoje.

VIRTUVĖ-SALDYTUVAS

Užsisakykite:

Leonas
644 Laurie Cr.
Greenfield Park
P. Q., Canada
Tel.: 671-8893.

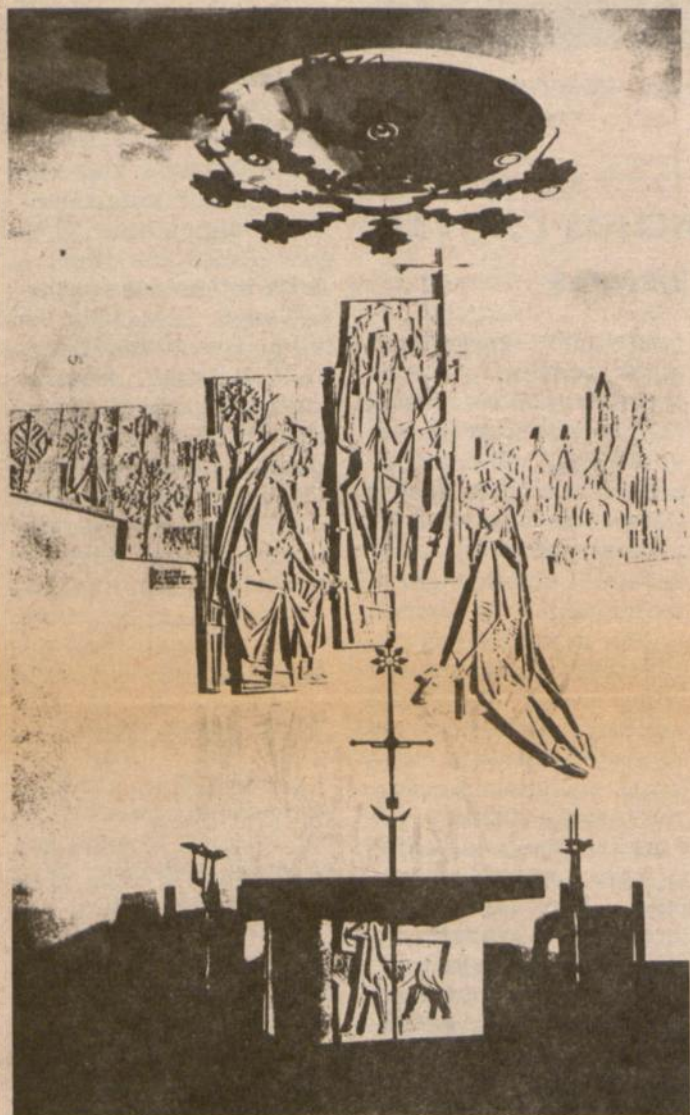
reikiamas ir susirūpinimas: "Kaip mes tada išsaugosime savąją gamtą? Iškilų daug rūpesčių, kad naftos gręžinių eksploatavimas, perdirbimas, naftos produktų bei dujų saugojimas nepadarytų nepataisomos žalos Lietuvos augmenijai, gyvūnijai, nuostabiems pajūrio kurortams".

Bet šis pavojus rimčiau ir greičiau gresia ne iš Gargždų, o iš Maskvos. Maskva yra pasiryžusi įsitaisyti Jurbarke milžinišką naftos perdirbimo įmonę. Pernai kovo mėnesį ištisas būrys aukštose pozicijose esančių lietuvių per Sniečkę ir Šumauską kreipėsi su prašymu apsaugoti Lietuvą nuo tos "dovanos". Išskaičiavo visus gresiančius pavojus Lietuvos gerovai. Kurį laiką kalbos apie tą užsimojimą buvo aptilusios. Bet dabar, liepos 21 d., Ekonomikos instituto direktorius K. Meškauskas savo pranešimuose apie ateitį visai nedviprasmiškai sako, kad pernykščių prašymų niekas neišklausė. Sako: "Atsirai ir nauja pramonės šaka — naftos chemija. Jurbarke bus pradėta milžiniškos naftos perdirbimo gamyklos statyba. Ji perdirbs daugiau 'juodojo aukso', negu visos dabartinės Baku įmonės". (ELTA)

URUGVAJIAUS SPAUDA APIE LIETUVĄ

Urugvajaus spaudoje jau tradiciniu tapusį Lietuvos okupacijos metinių minėjimą šiemet žymiai nustelbė dėmesio nukrypimas į Izraelio karą su arabais. Net ir Vietnamas buvo beveik ištumtas iš spaudos skilčių. Tik vienas dienraštis EL DIARIO ESPANOL įdėjo vedamuoju K. Čibiro straipsnį, primenantį neatišaisyta Maskvos agresijos žygį prieš Lietuvą.

LA VOZ DE LA LIBERTAD (Laisvės balsas) radijas kiekvieną birželio mėnesio pirmadienį davė pasiskaitas apie Lietuvos padėtį. Birželio 12 d. toji radijo programoje kalbėjo Lietuvos atstovas A. Grišonas. Montevideo lietuviai 1940 ir 1941 m. birželio įvykiams paminėti buvo susirinkę į tam skirtas pamaldas lietuvių bažnyčioje ir į minėjimo aktą, atlikta tos parapijos salėje. (ELTA)

Rugpjūčio 6 d. Kennebunkporte buvo pašventinta tėvų pranciškonų koplyčia. Aukštus ir skulptūra sienoje yra Vytauto K. Jonyno. Vyt. Maželio nuotrauka

Režisieriui, aktoriui, rašytojui

ANTANUI RŪKUI

mirus, jo šeimą giliai užjaučia

Vaidilos Teatras
Clevelande

Mylimai motinai Lietuvoje mirus,

j. v. sktn. VLADUI PETUKAUSKUI

ir jo šeimai reiškiamę gilią užuojautą

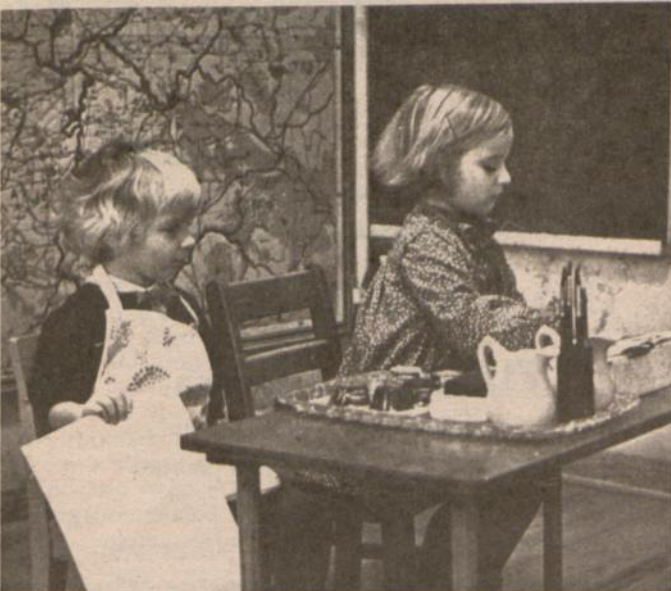
Clevelando Jūrų
Skautija

Mūsų mielą

VLADĄ PETUKAUSKĄ

ir jo šeimą, jo mamytei Lietuvoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame

A. ir P. Petraičiai

Montessori draugijos vaikų nameliuose Chicagoje dvi jaunos "menininkės" ruošiasi kūrybingam darbui. Vl. Juknevičiaus nuotrauka